

Bezpečnostní rada státu

Bc. Kristýna Světinská

Diplomová práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Kristýna Světinská**
Osobní číslo: **A15318**
Studijní program: **N3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Bezpečnostní rada státu**
Téma anglicky: **The Czech State Security Council**

Zásady pro vypracování:

1. Specifikujte a analyzujte bezpečnostní systém České republiky.
2. Pojedejte o bezpečnostní politice České republiky a jejích základních aktérech.
3. Specifikujte účel, působnost, složení a způsob činnosti bezpečnostní rady státu.
4. Analyzujte činnost bezpečnostní rady státu.
5. Identifikujte a analyzujte základní problémy, které bezpečnostní rada státu řeší a které limitují její činnost.
6. Navrhněte způsob řešení vybraných problémů, spojených s činností bezpečnostní rady státu.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. LOŠEK, Václav. Integrovaný záchranný systém. Ve Zlíně: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2013, 73 s. ISBN 978-80-7454-287-9.
2. VIČAR, Dušan a Radim VIČAR. Vybrané aspekty práva bezpečnosti a obrany České republiky. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2013, 103 s. ISBN 978-80-7454-279-4.
3. BALABÁN, Miloš a Bohuslav PERNICA. Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2015, 310 s. ISBN 978-80-246-3150-9.
4. ZEMAN, Miloš a Otakar J. MIKA. Ochrana obyvatelstva. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2007, 116 s. ISBN 978-80-214-3449-3.
5. ČESKÁ REPUBLIKA. Bezpečnostní strategie ČR 2015. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5.
6. LUKÁŠ, Luděk a kol. Bezpečnostní technologie, systémy a management II. 1. vyd. Zlín: VeRBUm, 2012. 386 s. ISBN 978-80-87500-19-4.
7. DOČEKALOVÁ, Pavla, Kamil ŠVEC a Jaroslav DANEŠ. Úvod do politologie. Praha: Grada, 2010, 263 s. ISBN 978-80-247-2940-4.
8. ORT, Alexandr. Bezpečnost Evropy a Česká republika. Praha: Professional Publishing, 2005, 216 s. ISBN 80-86419-81-9.

Vedoucí diplomové práce:

doc. Ing. Luděk Lukáš, CSc.

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

3. února 2017

Termín odevzdání diplomové práce:

24. května 2017

Ve Zlíně dne 3. února 2017

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

Jméno, příjmení: Bc. Kristýna Světinská

Název bakalářské/diplomové práce: Bezpečnostní rada státu

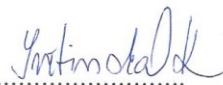
Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne 12. 5. 2014

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem diplomové práce „Bezpečnostní rada státu“ je analyzovat její činnost a identifikovat problémy, které Bezpečnostní rada státu řeší, ale také aspekty, které mohou její činnost omezovat. Výsledkem práce je výčet identifikovaných problémů a návrh způsobu jejich řešení.

Práce popisuje v teoretické části bezpečnostní systém a bezpečnostní politiku v České republice, větší část práce je pak věnována samotné Bezpečnostní radě státu. Je zde vymezen její účel, struktura a stálé pracovní orgány.

Praktická část je věnována popisu a analýze činnosti Bezpečnostní rady státu. Na základě analýzy příslušných dokumentů a konzultace s odborníky jsou analyzovány negativní aspekty související s Bezpečnostní radou státu a navrženo jejich možné řešení.

Klíčová slova: bezpečnost, bezpečnostní systém, bezpečnostní složky, bezpečnostní hrozby, Bezpečnostní rada státu, bezpečnostní politika, Vláda

ABSTRACT

The aim of the thesis „The Czech State Security Council“ is to analyze its operations and identify not only problems that the Czech State Security Council resolves but also problems that may hamper its operations. The result is enumeration of those problems and a proposal for how to resolve them.

Theoretical part of the thesis describes the security system and security policy in the Czech Republic, the larger part of the thesis is then given to the Czech State Security Council. Here is defined its purpose, structure and permanent working bodies.

The practical part of the thesis is devoted to the description and analysis of the activities of the Czech State Security Council. Based on the analysis of relevant documents and consultation with experts, negative aspects related to the Czech State Security Council are analyzed and suggested by their possible solution.

Keywords: security, security system, security forces, security threats, The Czech State Security Council, security policy, Government.

Mé poděkování patří panu doc. Ing. Luďku Lukášovi, CSc., vedoucímu diplomové práce, za odborné vedení, cenné rady, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování diplomové práce věnoval.

Dále bych chtěla poděkovat odborníkům z Odboru pro obranu a bezpečnost, kteří mi svými radami, připomínkami a zkušenostmi přispěli ke zpracování praktické části práce.

Poděkování patří i mé rodině za jejich podporu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM STÁTU	11
1.1 ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ BEZPEČNOSTI.....	11
1.2 DEFINICE PRVKŮ BEZPEČNOSTNÍHO SYSTÉMU	13
2 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA ČR	21
2.1 VNITŘNÍ A MEZINÁRODNÍ HROZBY	25
2.2 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE MAJÍCÍ VLIV NA BEZPEČNOST ČR	27
3 BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU	31
3.1 ÚČEL A PŮSOBNOST BEZPEČNOSTNÍ RADY STÁTU	31
3.2 STRUKTURA BEZPEČNOSTNÍ RADY STÁTU	32
3.3 STÁLÉ PRACOVNÍ ORGÁNY BRS	33
3.4 PODOBA BRS V OSTATNÍCH ZEMÍCH	41
3.4.1 Slovenská republika	41
3.4.2 Francouzská republika	42
3.4.3 Finská republika	44
3.4.4 Polská republika	46
II PRAKTICKÁ ČÁST	49
4 ANALÝZA ČINNOSTI BEZPEČNOSTNÍ RADY STÁTU	50
4.1 HISTORIE A VÝVOJ BEZPEČNOSTNÍ RADY STÁTU	50
4.2 ZPŮSOB ČINNOSTI BEZPEČNOSTNÍ RADY STÁTU	53
4.2.1 Materiály pro schůzi BRS, jejich příprava a předkládání	54
4.2.2 Plán práce BRS a příprava schůze BRS	55
4.2.3 Průběh schůze BRS	55
4.2.4 Hlasování a zásady pro uzavřené jednání schůze BRS.....	56
4.2.5 Zvukové a písemné záznamy ze schůze BRS	56
5 ROZHODUJÍCÍ ČINNOSTI ŘEŠENÉ BEZPEČNOSTNÍ RADOU STÁTU	59
5.1 ANALÝZA DOKUMENTŮ	59
5.2 ZÁVĚRY Z KONZULTACE S ODBORNÍKY	66
6 CHARAKTERISTIKA A KONCEPCE ŘEŠENÍ MOŽNÝCH NEGATIVNÍCH ASPEKTŮ	71
ZÁVĚR	76
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	78
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	82
SEZNAM OBRÁZKŮ	84
SEZNAM TABULEK	85

ÚVOD

Zajištění bezpečnosti v Zemi je a vždy bude prvořadým cílem každého státu. Aktuální vývoj bezpečnostní situace v ČR je ovlivňován bezpečnostními hrozbami. Mezi bezpečnostní hrozby současnosti můžeme zahrnout nejen mezinárodní terorismus, šíření konvenčních i nekonvenčních zbraní, ale i mezinárodní organizovaný zločin, migraci a s tím spojené regionální konflikty. Každá minulá i současná událost ve světě přispěla ke zvýšení zájmu o bezpečnostní problematiku v celosvětovém měřítku a poukázala na zranitelnost současného bezpečnostního prostředí.

V současnosti je Česká republika spolu s ostatními činiteli v evropském i celosvětovém měřítku, ve zvýšené míře vystavena hrozbám, které je mnohdy obtížné rozeznat.

Výše uvedená problematika sebou nese vznik mimořádných událostí a krizových situací, které svým rozsahem mohou různorodě ohrožovat obyvatelstvo, nebo též bezpečnost a celistvost našeho státu. Jsme tak nuceni řešit problémy, týkající se naší bezpečnosti. Pro zvládání těchto situací je potřeba existence určitého funkčního bezpečnostního systému, odborných orgánů, ale i příslušného legislativního rámce. Hovoříme o tzv. ochranné funkci státu. Na zajištění a koordinaci bezpečnosti České republiky (dále jen „ČR“) má velký podíl Bezpečnostní rada státu (dále jen „BRS“), na kterou je tato diplomová práce zaměřena.

Hlavní strukturu diplomové práce tvoří šest kapitol. První kapitola je věnována teoretickému popisu bezpečnostního systému státu. Bezpečnostní systém ČR tvoří několik prvků, které jsou odpovědné za zajišťování bezpečnostních zájmů ČR. Jednotlivé prvky systému jsou zde rozebrány a je definována bezpečnost obecně. Druhá kapitola se zaměřuje na bezpečnostní politiku ČR. Stručně jsou vymezeny její základní komponenty. Dále kapitola poukazuje na existující hrozby vnitřního i mezinárodního charakteru a vytyčuje mezinárodní organizace, jež mají vliv na samotnou bezpečnost ČR.

Třetí kapitola blíže specifikuje samotnou BRS, její účel, působnost, strukturu a její stálé pracovní orgány, kterými jsou jednotlivé výbory a Ústřední krizový štáb.

Navazující čtvrtá kapitola se zaměřuje na průzkum historického základu a následného vývoje BRS. Jednotlivé podkapitoly pak předkládají náhled na způsob činnosti BRS, což zahrnuje například přípravu materiálů, plán práce, průběh schůze a hlasování zainteresovaných členů.

Pátá kapitola práce je zaměřena prakticky. Je zde provedena analýza dostupných dokumentů z jednání schůzí BRS za posledních deset let a na jejím základě jsou vytvořeny skupiny činností, které BRS nejčastěji řeší. V další části této kapitoly jsou přestaveny dílčí oblasti, které jsou do určité míry spjaty s činností BRS. Při zorientování se a vytvoření těchto oblastí a jednotlivých závěrů byla přínosná i konzultace s odborníky na problematiku bezpečnosti a BRS. Následně jsou identifikovány možné aspekty, které by svou existencí mohly negativně ovlivnit činnost BRS.

Šestá kapitola je věnována charakteristice a návrhu možných řešení jednotlivých aspektů, které byly identifikovány v předchozích částech práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM STÁTU

Hovoříme-li o státu jako takovém, nabízí se nám v návaznosti na bezpečnost vymezení jeho základních funkcí. Každá organizace sleduje určitý cíl, kterého se snaží dosahovat.

I stát jako celek má svůj cíl. V literatuře a taktéž v reálném světě, je cílem státu vykonávat svěřené funkce na pozadí právního řádu. Stát je definován jako hlavní nástroj společnosti, kterým jsou plněny jednotlivé funkce. Ty se rozdělují na vnitřní a vnější.

Jednou z primárních funkcí státu je funkce ochranná. V tomto případě stát garantuje zachování veřejného pořádku, státních zájmů, územní celistvosti a bezpečnosti občanů, včetně jejich majetku. [1]

K zajištění bezpečnostních zájmů naše republika vytváří hierarchicky uspořádaný bezpečnostní systém. Úkolem Vlády a orgánů všech územních samosprávných celků je zajišťovat bezpečnost obyvatel, obranu svrchovanosti a územní celistvosti naší země. Zjednodušeně lze říci, že se jedná o zabezpečení obrany územní celistvosti před vnějším nepřítelem. [1]

Bezpečnost patří k nejčastěji skloňovaným termínům dnešní doby, proto i bezpečnostní systém hraje velmi významnou roli v rámci zajištění bezpečnosti.

Je velmi důležitá vzájemná vazba jeho jednotlivých složek, která pak zabezpečuje koordinovaný postup při zajišťování bezpečnosti obyvatelstva.

1.1 Základní vymezení bezpečnosti

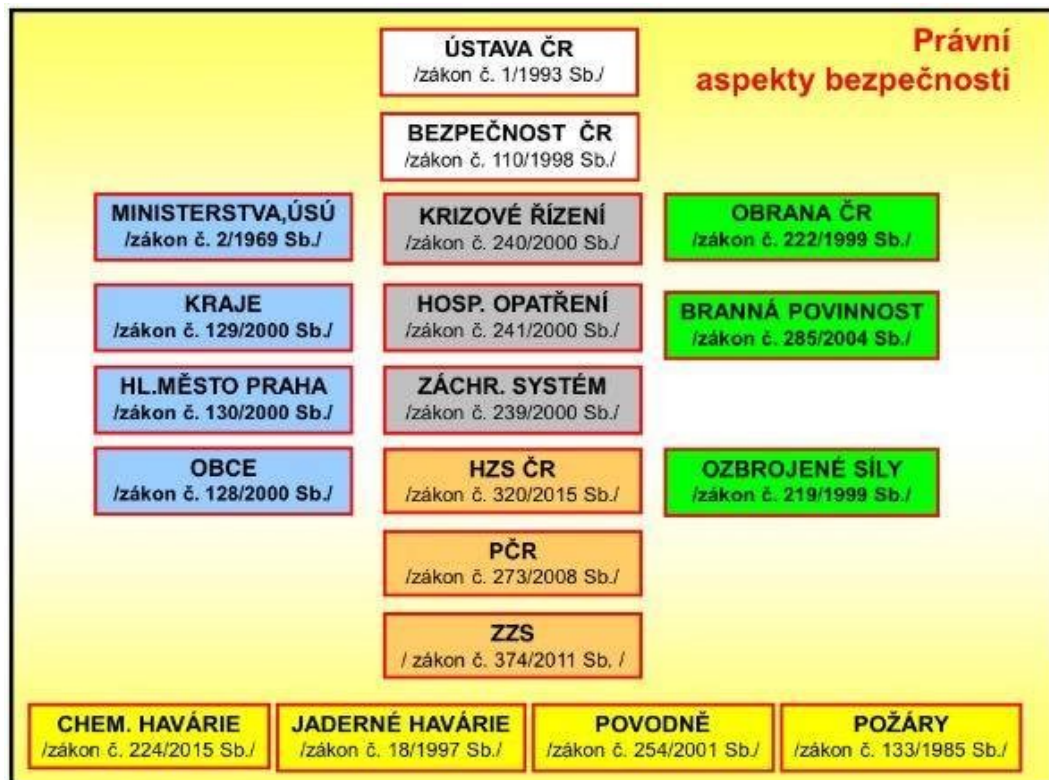
Nejprve je podstatné zmínit, že termínu „bezpečnost“, dosud nebyla přiřazena jedna konkrétní definice. Z tohoto důvodu je tento výraz charakterizován jako mnohovýznamové slovo.

Z pohledu našich podmínek je bezpečnost definována jako: *„Proces zajišťování naší bezpečnosti a obrany je úkolem stálým, nikdy nekončícím. Je tím, co státní moc dluží svým občanům, ale je i tím, k čemu se občané zavazují vůči sobě navzájem, k ochraně své vlasti, svých životů i své svobody. Bezpečnost takto chápána – zajištění nejen svrchovanosti, územní celistvosti a nezávislosti naší vlasti, ale i demokratického právního státu a základních práv a svobod všech našich občanů – je trvalým úkolem.“* [2]

Takto je bezpečnost prezentována v řadě monografií a studií a taktéž ve významném dokumentu, kterým je Bezpečnostní strategie České republiky. [2]

Další možnou definicí, ke které se mnoho publikací přiklání, je vymezení od Miroslava Mareše a zní následovně: „Bezpečnost je stav, kdy jsou na nejnížší možnou míru eliminovány hrozby pro objekt a jeho zájmy a tento objekt je k omezování stávajících i potencionálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při něm spolupracovat.“ [3]

Obecně lze bezpečnost členit na bezpečnost vnitřní a vnější, a to na základě kritéria, kdy zohledňujeme objekt, jehož bezpečnost má být chráněna.

Obr. 1. Právní aspekty bezpečnosti [4]

O vnitřní bezpečnosti lze hovořit v případě, kdy se vztahuje zejména k hrozbám majícím původ uvnitř referenčního objektu a jsou uvnitř něj i minimalizovány. Naopak hovoříme-li o bezpečnosti vnější, jde o hrozby vnějšího původu, které jsou minimalizovány navenek orientovanou strukturou a vazbami referenčního objektu. [5]

Ve vazbě na subjekty, vůči kterým může být bezpečnost posuzována, ji lze rozčlenit na bezpečnost:

- národní,
- kolektivní,
- mezinárodní,
- globální.

Na základě vymezených skutečností bezpečnosti se nabízí myšlenka, že ne vždy odpovídá vnímání rizika ze strany různých subjektů faktickému rozsahu a míře existujícího bezpečnostního rizika. [2]

Určitým význam má rovněž subjektivní bezpečnost. Každý jedinec či subjekt vnímá ohrožení bezpečnosti odlišně. Pocit bezpečnosti se ne vždy odvozuje od reálných skutečností.

1.2 Definice prvků bezpečnostního systému

Bezpečnostní systém můžeme definovat jako hierarchicky uspořádaný bezpečnostní systém, který propojuje rovinu politickou, finanční, legislativní, vojenskou, právní, sociální, vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatel. [6]

Obr. 2. Bezpečnostní architektura ČR [4]

Bezpečnostní systém ČR plní několik základních funkcí. Za tu hlavní považujeme řízení a koordinaci činnosti jednotlivých složek, které jsou odpovědné za zajišťování bezpečnostních zájmů ČR.

Základ systému je podložen zejména legislativním vyjádřením působnosti a vzájemných vazeb jednotlivých složek. Nutno podotknout, že cíl a konkrétní funkce bezpečnostního systému jsou vymezeny v Bezpečnostní strategii ČR. [6]

Prostřednictvím bezpečnostního systému je realizována bezpečnostní politika. Fungování bezpečnostního systému státu je závislé na bezpečnostním prostředí. Je velmi důležité a nutné, aby systém neustále reagoval na měnící se podmínky a změny v bezpečnostním prostředí. Zároveň musí být brány v potaz nové, vznikající hrozby. Odpovědnost za správné fungování bezpečnostního systému má vrcholný orgán výkonné moci, tedy vláda ČR.

Hovoříme-li o vymezení jednotlivých prvků bezpečnostního systému ČR, máme na mysli zjednodušenou strukturu, do které zahrnujeme prezidenta republiky, Parlament ČR, vládu, ústřední správní úřady, krajské a obecní úřady, ozbrojené bezpečnostní sbory a ozbrojené síly, dále je významnou součástí BRS a její orgány a v neposlední řadě i zpravodajské služby, záchranné sbory a havarijní služby. Jednotlivé složky jsou blíže představeny v následujících odstavcích. [2]

Prezident republiky zaujímá v oblasti bezpečnosti funkci vrchního velitele ozbrojených sil. V jeho kompetenci je i nařízení o provedení mimořádných opatření, pokud to daná situace v zemi vyžaduje. Podmětem jeho počínání je však předchozí návrh vlády. Mezi jeho práva patří možnost účastnit se zasedání BRS. Další pravomoci prezidenta jasně vyplývají z místní legislativy, hlavně z Ústavy ČR. [6]

Parlament České republiky je „velmi významný orgán, který v rámci své legislativní a kontrolní činnosti vytváří předpoklady realizace bezpečnostní politiky.“ [2]

Mezi jeho další činnosti můžeme zahrnout:

- rozhodnutí o vyhlášení krizových stavů, stavu ohrožení státu a válečný stavu,
- rozhodnutí o vyslání vojenských sil ČR mimo území,
- rozhodnutí o účasti ČR v mezinárodních obranných seskupeních,
- sledování a vyhodnocování práce složek zajišťujících ochranu státu,
- řešení financí vynaložených na bezpečnost.

Hovoříme-li o vnitřní bezpečnosti, byly v Parlamentu ČR založeny výbory, konkrétněji jde o Výbor pro zahraniční věci a Výbor pro obranu a bezpečnost. [6]

Vláda figuruje jako hlavní výkonný orgán bezpečnostního systému a její kompetence jsou vymezeny v Ústavě ČR. Jde o kolektivní ústřední orgán státní moci zabezpečující ochranu našeho státu. Dále zajišťuje připravenost státu na krizové situace, které mohou nastat. [7]

Vláda uskutečňuje bezpečnostní politiku státu a zároveň na sebe bere odpovědnost za funkčnost celého bezpečnostního systému. V rámci svých aktivit a nezastupitelných funkcí zakládá pracovní orgány. Zde hovoříme o BRS a Ústředním krizovém štábu (dále jen „ÚKŠ“), přičemž ÚKŠ spadá do systému orgánů BRS.

Mezi Vládou vydané významné dokumenty týkající se bezpečnosti můžeme zahrnout například Bezpečnostní strategii ČR, Zprávu o zajištění bezpečnosti ČR, Vojenskou strategii ČR, Ústřední poplachový plán Integrovaného záchranného systému, Pandemický plán, Koncepce ochrany obyvatelstva, Národní strategie vyzbrojování aj. [8]

Bezpečnostní rada státu

Bezpečnostní rada státu je zřizována Vládou dle čl. 9 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR. Je definována jako stálý pracovní orgán vlády pro koordinaci a přípravu návrhů opatření k zajištění bezpečnosti státu a obyvatel. Podrobněji bude BRS věnována samotná kapitola. [7]

Vybraná ministerstva

Hovoříme-li o ústředních správních úřadech, nesmíme opomenout vyjmenovat vybraná ministerstva, která mají taktéž své místo v rámci zaštiťování bezpečnosti. Jde především o:

- Ministerstvo vnitra,
- Ministerstvo obrany,
- Ministerstvo zahraničních věcí,
- Ministerstvo financí,
- Ministerstvo spravedlnosti,
- Ministerstvo zdravotnictví,
- Ministerstvo dopravy a spojů.

V závěru tohoto výčtu nutno podotknout, že i v případě nouzového stavu se kompetence jednotlivých ministerstev nemění. [2]

Policie České republiky

Její vznik se váže k zákonu č. 283/1991 Sb., o Policii ČR. Nyní je doplňován zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii ČR.

Hlavním úkolem jednotného ozbrojeného bezpečnostního sboru je chránit zdraví, životy, majetek lidí, sjednávat veřejný pořádek a zamezovat vzniku trestné činnosti, tedy obecně řečeno sloužit veřejnosti. [9]

Mezi její další úkoly, jež vyplývají z právního řádu, patří plnění úkolů spojených s předpisy Evropských společenství a mezinárodních smluv. Samozřejmě je spolupráce s ostatními bezpečnostními útvary státu i mezinárodního charakteru. Máme zde na mysli organizace jako INTERPOL, EUROPOL, Bezpečnostní informační služba, Vojenská policie apod.

„Policie České republiky je podřízena Ministerstvu vnitra. Tvoří ji policejní prezidium, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. Zákon zřizuje 14 krajských ředitelství policie. Jejich územní obvody se shodují s územními obvody 14 krajů České republiky.“ [8]

Zdravotnická záchranná služba

Zdravotnická záchranná služba (dále jen „ZZS“) je služba, která má na starosti zajišťovat před-nemocniční neodkladnou péči, tedy péči o akutní život ohrožující stavy. [2]

Existence zdravotnických záchranných služeb je ukotvena v zákonech:

- č. 20/1960 Sb., o péči o zdraví lidu,
- č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému,
- č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě.

Pracuje pod vedením Ministerstva zdravotnictví. Mezi náplň ZZS patří záchrana zdraví a životů občanů. Každý kraj zodpovídá za dostupnost a hlavně funkčnost příslušné ZZS. Z toho vyplývá, že ZZS má své zastoupení v každém jednotlivém kraji. Součástí ZZS je ředitelství, operační středisko, výjezdové základny a skupiny, pracoviště krizové připravenosti, vzdělávací a výcvikové středisko. [9]

Hasičský záchranný sbor ČR

Hasičský záchranný sbor (dále jen „HZS“) figuruje jako základní složka Integrovaného záchranného systému. *„Zabezpečuje koordinovaný postup při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. HZS ČR tvoří generální ředitelství HZS ČR, které je organizační součástí Ministerstva vnitra, 14 hasičských*

záchranných sborů krajů, Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku - Místku a Záchranný útvar HZS ČR.

Součástí Generálního ředitelství HZS ČR jsou vzdělávací, technická a účelová zařízení:

- *Školní a výcviková zařízení HZS ČR,*
- *Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč,*
- *Technický ústav požární ochrany Praha,*
- *Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR.“ [2]*

Státní úřad pro jadernou bezpečnost (dále jen „SÚJB“)

„Jde o subjekt, který vykonává státní správu a dozor při využívání jaderné energie a ionizujícího záření, v oblasti radiační ochrany a v oblasti jaderné, chemické a biologické ochrany.“ [10]

Jeho působení je dáno především zákonem č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon). [10]

Hovoříme-li o SÚJB, je potřeba zmínit, že disponuje samostatným rozpočtem a je přímo podřízen Vládě ČR.

„V souladu s věcným zaměřením a vykonávanými činnostmi je organizační členění úřadu následující: Úsek jaderné bezpečnosti, Úsek radiační ochrany, Úsek řízení a technické podpory, který zahrnuje Odbor mezinárodní spolupráce, Ekonomický odbor a Kancelář úřadu.

V jeho rámci rovněž působí Národní úřady pro kontrolu zákazu chemických zbraní, bakteriologických a toxinových zbraní a všeobecný zákaz zkoušek jaderných zbraní.“ [2]

SÚJB se podílí na plnění úkolů, které ukládá BRS. Například může být předsedkyní SÚJB uloženo podílet se na plánování a přípravě vnitrostátních cvičení, nebo zajistit zhodnocení aktuální úrovně jaderné bezpečnosti.

Správa státních hmotných rezerv

Vystupuje jako ústřední orgán v oblasti státní správy v oblastech hospodářských opatření pro krizové stavy a státních hmotných rezerv. Ve své působnosti vytváří celostátní systém, kdy jde o zajištění nezbytných dodávek výrobků, prací nebo služeb. Jde o služby, bez kterých by nebylo možné zabezpečit překonání krizových stavů.

Ke zmíněné problematice se vztahují zákony č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv, ve znění pozdějších předpisů, dále zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a také zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. [2]

Správa státních hmotných rezerv je spjata s BRS prostřednictvím svých členů. Předseda Správy státních hmotných rezerv je zařazen jako člen do vnitřní struktury BRS.

Zpravodajské služby

Velmi významnou potřebou státu je schopnost disponovat informacemi, které mohou přispívat k ochraně a prosazení hodnot a zájmů. Jde o hodnoty a zájmy, které se opírají o existenci a fungování společnosti v rámci daného státního útvaru.

V oblasti potřeb státu a zajištění požadované bezpečnosti hrají důležitou roli informace, které jsou bezpečnostním složkám státu dostupné a známé. Z toho hlediska jsou zřizovány zpravodajské služby, které mají za úkol tyto informace státním organizacím poskytovat.

Zpravodajské služby se řídí zákonem č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách. Hlavním jmenovatelem je Vláda ČR, která vymezuje charakter získávaných zpráv. [2]

V rámci ČR existují dvě civilní zpravodajské služby: Úřad pro zahraniční styky a informace a Bezpečnostní informační služba a Vojenské zpravodajství. [2]

- **Úřad pro zahraniční styky a informace**

Úřad pro zahraniční styky a informace (dále jen „ÚZSI“) je ve svém významu ofenzivní zpravodajská služba České republiky a plní funkci rozvědky. Hlavním cílem je zajištění významných, včasných a hlavně objektivních informací pro ústavní činitele a orgány státní správy České republiky.

Jde o zpravodajské informace, které mají původ v zahraničí a jsou důležité pro bezpečnost a ochranu zahraničně politických a ekonomických zájmů České republiky. [12]

- **Bezpečnostní informační služba**

Uvnitř našeho státu působí Bezpečnostní informační služba (dále jen „BIS“), která plní funkci kontrarozvědky. Jejím smyslem je shromažďovat informace uvnitř státu, které by eventuálně mohly ohrozit bezpečnost státu, jeho svrchovanost, demokracii a územní

celistvost. Tato zpravodajská instituce je řízena a kontrolována Vládou ČR. Zároveň je upravena v zákoně č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě.

„Podle zákona o zpravodajských službách ČR (č. 153/1994 Sb.) se Bezpečnostní informační služba zabývá získáváním, shromažďováním a vyhodnocováním následujících informací:

- *hrozby terorismu,*
- *aktivity ohrožující bezpečnost nebo významné ekonomické zájmy státu,*
- *činnost cizích zpravodajských služeb na našem území,*
- *záměry mířící proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti ČR,*
- *aktivity organizovaného zločinu,*
- *činnosti ohrožující utajované informace.“ [13]*

- **Vojenské zpravodajství**

Vojenské zpravodajství řadíme mezi soubor tří zpravodajských služeb ČR. Váže se na zákon č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství, ve znění pozdějších předpisů, a je nástupnickou organizací Vojenského obranného zpravodajství a Vojenské zpravodajské služby.

Oficiálně je můžeme definovat jako jednotnou ozbrojenou zpravodajskou službu ČR integrující rozvědnou i kontrarozvědnou činnost. [14]

Úkoly Vojenskému zpravodajství jsou ukládány Vládou ČR a s jejím vědomím prezidentem ČR. Další úkoly, které je zavázáno plnit vyplývají ze závazků vůči Severoatlantické alianci (dále jen „NATO“) a Evropské unii (dále jen „EU“). [14]

BRS v návaznosti na oblast zpravodajských služeb zřídila Výbor pro zpravodajskou činnost. Výbor však samostatně nevyvíjí zpravodajskou činnost.

Národní bezpečnostní úřad

Jde o orgán moci výkonné. Ve své činnosti se NBÚ řídí zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů. Shrňme-li hlavní úkoly NBÚ, jde o následující výčet:

- rozhoduje o vydání a o zrušení dokladu o bezpečnostní způsobilosti fyzické osoby,
- povoluje poskytování utajovaných informací v mezinárodním styku,

- plní úkoly v oblasti ochrany utajovaných informací, které vyplývají z příslušných závazků,
- zajišťuje výzkum a vývoj národních kryptografických prostředků,
- podílí se na vývoji národních šifrových algoritmů a vytváří národní politiku kryptografické ochrany. [2]

V návaznosti na BRS nutno zmínit, že ředitel NBÚ je součástí současného složení výborů BRS. Konkrétněji je členem Výboru pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky a Výboru pro vnitřní bezpečnost.

Dílčí závěr

Výše zmíněná problematika poukazuje na fakt, že musíme vycházet z komplexního pojetí bezpečnosti, pokud chceme dosáhnout zajištění bezpečnosti ČR. Každý prvek bezpečnostního systému má svou specifickou úlohu. Jednotlivé prvky bezpečnostního systému jsou však vzájemně propojeny tak, aby byla zajištěna bezpečnost státu a společnosti na všech úrovních.

2 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA ČR

Politika se obvykle skloňuje ve dvou zásadně odlišných významech. Na jedné straně je popsána jako program, koncepce jednání, či samotné jednání jednotlivců nebo skupin. Na druhé straně je vnímána jako oblast, ve které se tyto zmíněné programy střetávají. Politika představuje souhrn pravidel a zásad, které vytváří základ pro další jednání.

Bezpečnost „je stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby pro objekt a jeho zájmy a tento objekt je k omezování stávajících i potencionálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při něm spolupracovat.“ [3]

Bezpečnostní politika „je specializovanou politikou, formou chování a dosahování specifického cíle, tj. bezpečnosti.“ [15]

Nutno podotknout, že v současnosti neexistuje jediná a všeobecně přijímaná definice tohoto pojmu. Je však velmi úzce spjat s pojmy politika a bezpečnost. [15]

Základem bezpečnostní politiky státu je souhrn prioritních státních zájmů, souhrn cílů, ale také jednotlivých nástrojů, kterými lze dosáhnout vymezených cílů. Zmíněný souhrn cílů a nástrojů se snaží o zabezpečení státní svrchovanosti, územní celistvosti a demokratických základů. Dále usiluje o zabezpečení ekonomického a sociálního rozvoje státu, ochrany zdraví a života občanů a v neposlední řadě též plnění mezinárodních bezpečnostních závazků. [2]

Zjednodušeně lze bezpečnostní politiku chápat jako společenskou činnost, kterou vytváří pět základních systémů.

Mezi zmíněné základní komponenty bezpečnostní politiky zařazujeme:

- obranná politika,
- zahraniční politika,
- politika v oblasti vnitřní bezpečnosti,
- hospodářská politika v oblasti bezpečnosti,
- politika veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti. [15]

Obranná politika

K obraně našeho státu přispívá hned několik prvků, jedním z nich jsou ozbrojené složky ČR. Jde o velmi důležitý prvek, do kterého spadá Armáda ČR. Základním orgánem, který armádu řídí, je ministerstvo obrany. Armáda má za úkol chránit a bránit náš stát za všech

bezpečnostních podmínek. Za významnou součást naší obrany musíme považovat i zapojení států do různých mezinárodních aliancí. Hovoříme především o členství v NATO, které je autorem Strategické koncepce, podle níž se naše obranná politika řídí. Na členství v NATO se váže rovněž povinnost armády plnit různé úkoly a mise na území jiných států. ČR podporuje společné metody EU a NATO. Jako základní kámen celkového fungování obranné politiky je předkládána rychlá a účinná komunikace uvnitř státu, uvnitř všech složek bezpečnostního systému a mezi státy navzájem. Nutná je i informovanost a příprava občanů na výjimečné stavy. [16]

Zahraníční politika

Zahraníční politika přispívá k bezpečnosti ČR, zajišťuje především příznivost a stabilitu vnějšího prostředí. Za důležité je považováno předcházení sporům, a v případě jejich vzniku, je řešit nejlépe dohodou a nenásilnou formou. Dalším důležitým bodem je spolupráce s mezinárodními organizacemi. Zmíněno bude například NATO.

Samotné členství v mezinárodních organizacích, jako je NATO, zajišťuje bezpečnost a výpomoc při konfliktech, a to na základě Severoatlantické smlouvy. Tato organizace má značný vliv na světovou bezpečnost, tedy i na bezpečnost naší republiky. Ovlivněna je pomocí aliančních summitů a strategické koncepce NATO. [17]

Politika v oblasti vnitřní bezpečnosti

Ministerstvo vnitra ji vymezuje následovně: „*Soubor cílů, úkolů a prostředků směřujících k všestrannému zabezpečení preventivní a represivní činnosti v oblasti kriminality, úsilí zaručit individuální svobody a práva občanů a ochranu demokratického ústavního zřízení.*“ [18]

Jako základní složka vnitřní bezpečnosti figuruje Integrovaný záchranný systém. Do politiky vnitřní bezpečnosti zařazujeme boj proti terorismu, boj proti korupci, extremistickým a rasistickým skupinám, zajištění dopravní bezpečnosti, boj proti hospodářské kriminalitě, nelegálnímu obchodu s drogami, padělání apod. [18]

Hospodářská politika v oblasti bezpečnosti

Tak jako všechny ostatní sféry, tak i tato využívá při realizaci bezpečnostní politiky svých specifických prostředků a nástrojů, jejichž prostřednictvím usiluje o dosažení svých dílčích cílů. „*Primárním smyslem realizace hospodářské politiky v rámci bezpečnostní politiky je*

posilování ekonomické bezpečnosti, jako jednoho z prvků národní bezpečnosti státu a předpokladu realizace cílů rozvoje společnosti.“ [17]

Hospodářská politika se podílí na spoluvytváření podmínek pro zajišťování bezpečnosti a obrany ČR. *„Příznivé ekonomické a právní prostředí spolu s makroekonomickou stabilitou jsou předpokladem pro vytváření lidských, věcných a finančních zdrojů nezbytných pro zajištění bezpečnosti a obrany státu.“* [6]

Existuje mnoho pohledů, jak k této problematice přistupovat. Jedním z pohledů je ten, kdy bereme v potaz fakt, že značný vliv na hospodářskou politiku mají finance, ekonomika a hrubý domácí produkt. Nutno podotknout, že jde o ukazatel, který se s každým rokem mění.

Vláda je významným podporovatelem rozvoje obranného průmyslu, podílí se na krytí potřeb ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných služeb, ale také ozbrojených sil. Případné navyšování výdajů na obranu by mělo zrcadlit proměny bezpečnostního prostředí a ekonomické možnosti ČR.

V závěru lze podotknout, že pro zabezpečení ochrany a bezpečnosti státu hraje důležitou roli správné a účelné hospodaření státu. [6]

Politika veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti

Důležitou roli v rámci prevence a správného, rychlého jednání v případě krizových situací má dostupnost informací pro veřejnost.

Díky svému členství v NATO je naše republika zapojena do činnosti Výboru pro plánování civilních komunikací, který vznikl v rámci civilního nouzového plánování.

Vymezení bezpečnostních zájmů, analýza bezpečnostního prostředí, zhodnocení zdrojů, identifikace bezpečnostních hrozeb a vyhodnocení jejich pravděpodobných dopadů jsou hlavními body, od kterých by se měly odvíjet kroky a rovněž opatření bezpečnostní politiky. Konkrétněji máme na mysli tvorbu schopností a kapacit a též institucionální uspořádání bezpečnostního systému. [19]

Bezpečnostní strategie ČR

Bezpečnostní strategii lze charakterizovat jako základní dokument bezpečnostní politiky ČR. Jde o základní, bezpečnostně-politický dokument, který definuje bezpečnostní hrozby, způsoby a prostředky s jejichž pomocí se lze s hrozbami vyrovnat a zároveň jim čelit.

Zatím nejnovější Bezpečnostní strategie ČR byla přijata vládou 4. února 2015. Cílem bezpečnostní strategie je obstarat systémový a koordinovaný rámec prosazování bezpečnostních zájmů.

Nejnovější verze tohoto dokumentu velmi spjatě navazuje na Bezpečnostní strategii z roku 2011, jde hlavně o její aktualizaci v důsledku zhoršujícího se bezpečnostního stavu ve světě, který značně ovlivňuje bezpečnost v euroatlantickém prostoru. Nutno zmínit, že s bezpečnostními strategiemi souvisejí i další strategie a koncepce. Jednou z nich je například Vojenská strategie. [19]

Významným prvkem Bezpečnostní strategie je vymezení kategorií bezpečnostních zájmů ČR. Z hlediska závažnosti můžeme bezpečnostní zájmy členit na životní zájmy, strategické zájmy a další významné zájmy.

- **Životní zájmy**

Hlavním životním zájmem chápeme zaručení existence ČR, politické nezávislosti, územní celistvosti a v neposlední řadě zajištění ochrany obyvatel jakož i ve smyslu jejich práv a svobod. V Bezpečnostní strategii je poukázáno na fakt, že v případě zajištění životních zájmů a obrany je ČR připravena využít legitimních přístupů a využít všechny prostředky, které jsou dostupné. [6]

- **Strategické zájmy**

Strategické zájmy úzce souvisí se zájmy životními. Zjednodušeně řečeno naplnění strategických cílů se podílí a napomáhá k zajištění životních zájmů. Dalším důležitým faktem je jejich vliv na zajištění společenského rozvoje a prosperity ČR. Jako příklad strategického zájmu můžeme uvést: *„bezpečnost a stabilita, především v euroatlantickém prostoru, funkční a transparentní režim kontroly konvenčního zbrojení v Evropě, zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva, zajištění kybernetické bezpečnosti a obrany ČR, prevence a potlačování bezpečnostních hrozeb ovlivňujících bezpečnost ČR a jejich spojenců.“* [6]

- **Další významné zájmy**

Můžeme zde zmínit například: *„snižování kriminality s důrazem na hospodářskou kriminalitu, organizovaný zločin, informační kriminalitu a boj s korupcí, posilování zpravodajské ochrany a obrany ČR, vědecko-technický rozvoj s důrazem na nové technologie s vysokou přidanou hodnotou inovace, ochrana životního prostředí.“* [6]

Bezpečnost České republiky se oproti dřívější době stala daleko více závislá zejména na schopnosti zajistit funkčnost multilaterálních mechanismů v rámci NATO a EU.

Pro naši republiku představuje hlavní garanci naší bezpečnosti především Severoatlantická aliance a funkční systém kolektivní obrany. Lze tedy snadno dojít k závěru, že naše bezpečnostní záruky se budou přímo odvíjet od schopnosti plnit naše spojenecké závazky. [6]

2.1 Vnitřní a mezinárodní hrozby

Členství ČR v mezinárodních organizacích přináší i určité bezpečnostní hrozby. Tyto hrozby nemusí mít přímý dopad na naši bezpečnost, ale ohrožují například naše spojence. Mezi nejdůležitější hrozby, kterým je třeba věnovat značnou pozornost, patří:

- terorismus,
- šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů,
- kybernetické útoky,
- přerušování dodávek strategických surovin nebo energie,
- organizovaný zločin a korupce,
- nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí,
- negativní aspekty mezinárodní migrace,
- ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury,
- pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události.

Vybrané hrozby jsou podrobněji rozšířeny v následujících odstavcích. [6]

Terorismus

„Terorismus je plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytyčených cílů.“ [20]

Cílem teroristických skupin je vyvolat co největší strach a paniku, a tím dosáhnout svých požadavků. Tyto skupiny mohou přímo ohrozit životy lidí či jejich zdraví, životní prostředí, ve kterém žijeme a též kritickou infrastrukturu státu.

V posledních letech se staly teroristické útoky jednou z významných hrozeb pro celý svět. Teroristické útoky nelze s jistotou předvídat. Mohou se projevit v jakoukoliv dobu, kdekoliv na světě. Z tohoto důvodu je těžké zajistit dostatečné bezpečnostní opatření. Významným evropským rizikem současnosti, které neustále narůstá, je fenomén

zahraničních bojovníků. Teroristické metody a jejich taktika je neustále obměňována, jelikož se snaží přizpůsobit měnícím se protiopatřením. Důležitá je zejména mezinárodní spolupráce a preventivní opatření. [6]

Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů

Zbraně hromadného ničení můžeme členit na jaderné, chemické a biologické. Jejich cílem je usmrcení velkého množství lidí. Zvláště šíření zmiňovaných prostředků může závažně ovlivnit bezpečnost v euroatlantickém prostoru. Schopnost těchto prostředků vyžaduje vysoké nároky na aktivní a pasivní protiopatření. Důležitost je rovněž připisována kontrole pohybu nejen legálních zbraní, ale i zajištění transferu nelegálních zbraní. [6]

Kybernetické útoky

Zejména neexistence geografických hranic je specifickou vlastností kybernetického prostoru. Vzdálenosti mezi cílem útoku a zdrojem hrozby může být různorodá a díky své nepravidelnosti umožňuje aktérům různého charakteru narušit strategické a významné zájmy ČR bez jakéhokoliv využití konvenčních prostředků. [21]

Neustále se zvyšující počet útoků na veřejný i soukromý sektor může mít vliv na selhání zejména komunikačních, energetických a dopravních sítí či dopravních procesů, průmyslových nebo finančních systémů, což může mít za následek významné hmotné škody.

Jelikož i ozbrojené síly jsou závislé na informačních a komunikačních systémech, může docházet k únikům strategicky důležitých informací, které mohou mít následně vliv na obranyschopnost státu. S kybernetickými útoky zároveň úzce souvisí problematika politické a ekonomické špionáže. [21]

Negativní aspekty mezinárodní migrace

Migraci obyvatel můžeme vysvětlit jako proces, který zásadně ovlivňuje dlouhodobý vývoj lidstva. V mnoha oblastech dochází k nárůstu ozbrojených konfliktů, jehož důsledkem pak může být především zvýšení míry nelegální migrace. V návaznosti na migraci obyvatel pak vznikají další problémy spojené s bezpečností a vyvolávají sociální napětí. [22]

Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury

Kritická infrastruktura představuje systém takových prvků kritické infrastruktury, u kterých by jejich narušení funkce mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zajištění základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu.

Zajištění energetické a surovinové bezpečnosti nabývá na významu a hlavní prioritou je vytvořit takové předpoklady státu, které zajistí nepřerušované dodávky strategických surovin pro stabilní dodávky, ale i pro tvorbu strategických rezerv státu. K bezproblémovému fungování společnosti hraje důležitou roli také oblast potravinové bezpečnosti a přístup k hlavním zdrojům pitné vody. Kritická infrastruktura může být ohrožena z mnoha směrů, a to z hlediska přírodních, technologických, nebo asymetrických hrozeb. Důležitou částí v této oblasti je taktéž politická sféra, kdy může docházet k politickým tlakům nebo k hospodářské kriminalitě. [6]

2.2 Mezinárodní organizace mající vliv na bezpečnost ČR

V souvislosti s umístěním ČR uvnitř integrující se Evropy je tímto faktem naše bezpečnost do velké míry ovlivněna a dá se říct, že i zároveň posílena těmito hlavními faktory:

- členstvím v organizaci NATO,
- členstvím v EU a zároveň dobrými vztahy s jejími členy.

Obě tato členství mají pozitivní vliv na vývoj bezpečnosti ČR a i na utužení euroatlantické stability.

Měnící se bezpečnostní prostředí vedlo jednotlivé mezinárodní organizace k určité změně strategií, prostřednictvím kterých se snaží na nově vzniklé hrozby účinně reagovat.

Především komplexnosti úprav je přikládán velký důraz. Tyto úpravy by měly zahrnovat veškeré dimenze bezpečnosti. [23]

Evropská unie

Evropskou unii chápeme jako hospodářský a politický celek evropských zemí, spadá do něj značná část evropského kontinentu.

Počátky EU se připisují době po doznění druhé světové války. V prvním kroku šlo především o upevnění hospodářské spolupráce. Základní myšlenkou byl předpoklad, že

země, které spolu mají obchodní vztahy a jsou tak na sobě ekonomicky závislé, nebudou vyvolávat ozbrojené konflikty.

Mezi hlavní cíle EU patří podpora dodržování lidských práv. K hlavním hodnotám patří např. demokracie, svoboda a rovnost. Díky uplatnění Lisabonské smlouvy, jejíž součástí je i Listina základních práv EU, jsou všechna práva sjednocena v jednom celistvém dokumentu. Jejich dodržování je nutností jak pro orgány samotné EU, tak pro Vlády členských zemí. [23]

Další cílem EU je aktivně se prosazovat, proto se snaží prohlubovat společnou zahraniční politiku. Evropská bezpečnostní strategie vymezuje jednotlivé klíčové bezpečnostní hrozby a klade zvláštní důraz na prevenci, především mimo oblastí EU. V rámci EU vzniklo postupně několik významných orgánů v souvislosti s bezpečností. Konkrétně hovoříme o Schengenském informačním systému, EUROPOLU, nebo o programu Společenství pro ochranu před katastrofami. [24]

Severoatlantická aliance

NATO představuje spojení roviny politické a vojenské a jejím stěžejním smyslem je kolektivní obrana všech jejích členů a zároveň zachování demokracie, a to prostřednictvím politických i vojenských prostředků. Na druhé straně zde figurují jednotliví členové, jejichž povinností je vyznávat základní hodnoty, mezi které tato aliance staví demokracii, lidská práva a právní stát. [25]

Vliv na bezpečnost euroatlantického prostoru má udržování a posilování transatlantické vazby. Transatlantická vazba je vytvářena na základě spolupráce evropských zemí a Severní Ameriky, které vzájemně spolupracují ve sféře bezpečnosti a obrany. Naopak oslabení této vazby by mohlo mít zejména negativní dopad na účinnost NATO, tedy i na bezpečnost České republiky.

Mezi aktivity, na kterých se NATO podílí, patří nejrůznější operace a mise, obranné reformy, sdílení informací, vojenské plánování a následné cvičení, humanitární pomoc, výzkum, ale také vědecká spolupráce. Základem organizace je možnost komunikace, spolupráce a oboustranné konzultace na úrovni hospodářské, politické, vojenské i nevojenské. [25]

Organizace spojených národů

Organizace spojených národů (dále jen „OSN“) nahradila Společenství národů, které se uvádí jako její předchůdkyně. Oficiálně OSN vznikla na základě Charty v roce 1945. V této době byla Charta spolupodepsána Čínou, Francií, Sovětským svazem, USA, Velkou Británií a většinou ostatních signatářských zemí OSN. Zmíněná Charta OSN tvoří základní ustavující dokument tohoto spolku, v němž jsou vymezeny jednotlivé práva a povinnosti všech členů, což jsou dnes téměř všechny státy na světě. [26]

Organizaci spojených národů tvoří 193 států, přičemž Česká republika je členem od 19. ledna 1993. Mezi definované cíle spojených národů můžeme uvést například udržování mezinárodního míru a bezpečnosti, nenásilné řešení všech sporů a konfliktů, za které je tato organizace zodpovědná, spolupráce při řešení mezinárodních, ekonomických, sociálních, humanitárních otázek podporujících základní lidská práva a svobody. Důležité je rovněž, aby tato organizace vytvářela centrum pro koordinaci kroků, vedoucích k plnění mezinárodních cílů. [26]

Světová zdravotnická organizace

Světová zdravotnická organizace (dále jen „WHO“) je mezinárodní organizace sdružující 193 členských států. Prvořadým úkolem je řídit a koordinovat mezinárodní zdraví v rámci systému OSN. Mezi další činnosti organizace patří zpracování zdravotní politiky, ale i poskytování konzultační činnosti dle potřeb členských států. Dále je jejím úkolem vytvářet odbornou pomoc při zpracování např. národních zdravotnických strategií. Svou významnost zde nese sledování indikátorů zdravotního stavu populace, či rozvoj a testování nově vzniklých technologií a postupů pro kontrolu nemocí a řízení zdravotní péče. Správa probíhá prostřednictvím Světového zdravotnického shromáždění. [27]

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (dále jen „OBSE“) vytváří nejrozšířenější regionální organizaci, která řeší oblast mezinárodní bezpečnosti. OBSE spojuje 57 členských států z Evropy, střední Asie ale také Severní Ameriky. Všechny zainteresované orgány vznikly na základě Pařížské charty pro novou Evropu, která byla přijata na Pařížském summitu v roce 1990.

Cílem OBSE je řešit otázky bezpečnosti, a to ze širší perspektivy. Mezi nejdůležitější témata, která tato organizace řeší, zahrnujeme např. kontrolu zbrojení a odzbrojení,

demokracii, oblast lidských práv, ekonomickou bezpečnost a ochranu životního prostředí. Důležité je nalezení a dosažení shody mezi členskými státy organizace. Diskuse je vedena mezi členskými státy o nejrůznějších tématech. Následně jsou přijímána opatření ke zvýšení bezpečnosti států a to jak v individuálním rozsahu, tak i kolektivním. [28]

Jako rozhodovací orgán OBSE vystupuje tzv. summit hlav států, nebo předsedů vlád. Summit zasedá jednou za 2 - 3 roky a řeší nástin politického směřování organizace.

V letech, kdy se zmíněný summit nekoná, dochází k setkání ministrů členských zemí na zasedání Rady ministrů. Ústřední rozhodovací orgán OBSE tvoří Stálá rada, jejíž zasedání se uskutečňuje v pravidelných intervalech a to jednou týdně. [28]

Dílčí závěr

Hlavní předpoklad pro zajištění bezpečnosti ČR představuje stabilní bezpečnostní situace v Evropě. Základní stavební kameny bezpečnostního systému kontinentu pak tvoří jednotlivé transatlantické a evropské organizace a instituce a soustava smluvních a politických závazků. Vliv zde má zejména funkčnost uvedených systémů, které byly zmíněny v této podkapitole. Bezpečnostní rada státu se podílí na návrzích předkládaných vládě ohledně zapojení naší republiky při plnění spojeneckých závazků v zahraničí i vůči výše zmíněným organizacím.

3 BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU

„Bezpečnostní rada státu je stálým pracovním orgánem Vlády pro koordinaci problematiky bezpečnosti České republiky a přípravu návrhů opatření k jejímu zajišťování.“ [29]

BRS se váže zejména na ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Konkretizace jejího složení a činnosti je specifikována v usnesení Vlády ČR č. 544 a č. 793 z roku 2014.

3.1 Účel a působnost Bezpečnostní rady státu

Každá instituce je zřizována za stanoveným účelem. Za účel BRS lze považovat v první řadě zajištění, kontrolu a koordinaci bezpečnosti ČR, dále zajištění plnění jednotlivých mezinárodních úmluv. K naplnění účelu, za kterým byla vytvořena, je potřeba provádět preventivní kroky a primárně řešit vzniklé krizové situace.

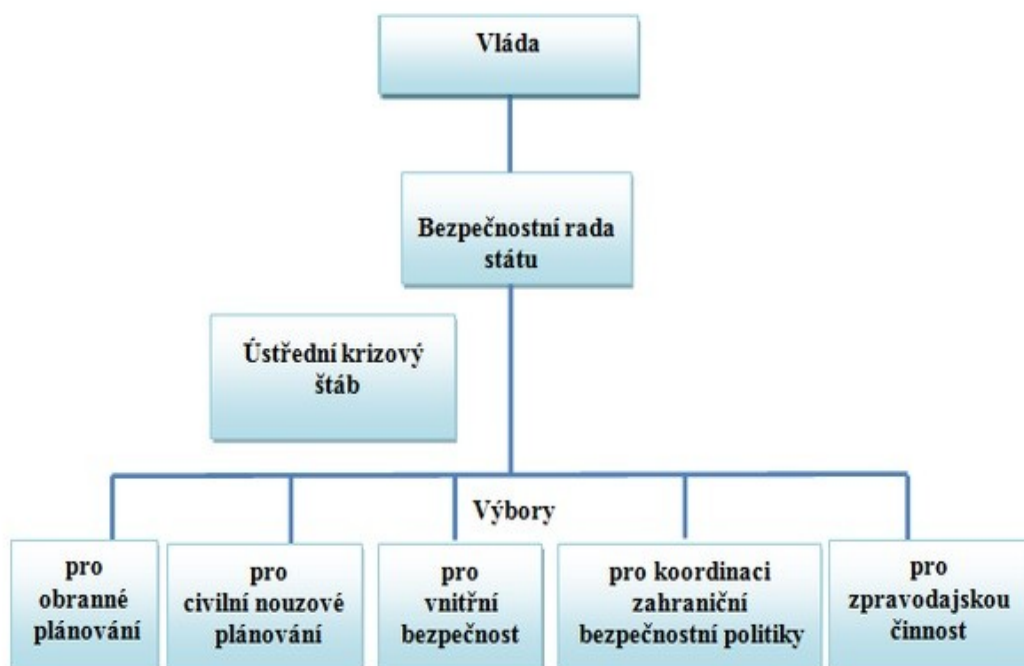
Do rámce působnosti BRS spadá koordinace a vyhodnocení problematiky bezpečnosti státu. BRS připravuje Vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti. V rámci této činnosti jde zejména o následující úkoly:

- Zajištění meziresortní koordinace plánovacích, přípravných a realizačních opatření v oblasti bezpečnosti ČR.
- Hodnocení záměrů plánovacích, koncepčních, přípravných a realizačních opatření, která jsou předkládána ústředními správními úřady, výbory BRS, ÚKŠ.
- V rámci bezpečnosti vyhodnocuje rizika ohrožení státu, která mohou být příčinou krizové situace, a následně musí předložit Vládě návrhy jednotlivých nezbytných opatření ke snížení, popřípadě vyloučení zjištěných rizik.
- Řídí vypracování koncepčních dokumentů meziresortního charakteru.
- V pravidelných intervalech předkládá Vládě k projednání zprávy týkající se aktuálního stavu zajištění bezpečnosti ČR.
- Mezi její působnost se řadí spolupráce s bezpečnostními radami krajů v oblasti zajišťování bezpečnosti ČR.
- Do působnosti BRS patří i hodnocení a předkládání námětů Vládě k projednání. Jde o návrhy na zapojení naší republiky při plnění spojeneckých závazků v zahraničí, při účasti ozbrojených sil ČR v mezinárodních operacích na obnovení a udržení míru apod.

- V neposlední řadě se realizuje při hrozbě vzniku krizové situace, nebo po vyhlášení nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Za takových podmínek je její povinností zhodnotit nastalou bezpečnostní situaci a jednotlivé tendence ohrožení. Dále posoudí jednotlivá opatření, které navrhuje ÚKŠ. Následně Vládě předkládá koncepty, jakými opatřeními lze řešit nastalé krizové situace. [30]

3.2 Struktura Bezpečnostní rady státu

Obr. 3. Schéma struktury BRS [vlastní zdroj]

BRS je specifický útvar, v jehož čele je předseda vlády. Dále je tvořena členy kabinetu podle rozhodnutí Vlády. Prezident republiky má taktéž výhradní právo zúčastnit se jednotlivých zasedání BRS. [29]

Aktuální vnitřní struktura BRS je následující:

Předseda: předseda vlády ČR (Bohuslav Sobotka)

Místopředseda: místopředseda vlády pro ekonomiku a ministr financí (Andrej Babiš)

Členové: místopředseda vlády pro vědu, výzkum a inovace (Pavel Bělobrádek)
ministr vnitra (Milan Chovanec)

ministr zemědělství (Marian Jurečka)
ministr průmyslu a obchodu (Jiří Havlíček)
ministr obrany (Martin Stropnický)
ministr zdravotnictví (Miloslav Ludvík)
ministr dopravy (Dan Ťok)
ministr zahraničních věcí (Lubomír Zaorálek)
ministr životního prostředí (Richard Brabec) [31]

Další stálí účastníci BRS:

guvernér České národní banky (Jiří Rusnok)
předseda Správy státních hmotných rezerv (Pavel Švagr)
vedoucí Úřadu vlády ČR (Pavel Dvořák) [31]

Funkční období výše zmíněných členů Bezpečnostní rady státu je takřka shodné s funkčním obdobím Vlády.

Jak též vyplývá z obr. 3, vytvořila BRS pro podporu své činnosti následující prvky:

- I. Ústřední krizový štáb
- II. Stálé pracovní orgány
 - Výbor pro obranné plánování,
 - Výbor pro civilní nouzové plánování,
 - Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky,
 - Výbor pro zpravodajskou službu,
 - Výbor pro vnitřní bezpečnost. [31]

3.3 Stálé pracovní orgány BRS

Ústřední krizový štáb

Jak již bylo zmíněno, spadá pod BRS Ústřední krizový štáb. Jde o orgán, který se aktivuje v případě, kdy České republice hrozí vznik krizové situace, v případě vyhlášení krizového stavu (nouzový, stav ohrožení státu, válečný stav), dále v situacích kdy je potřebné plnění spojeneckých závazků v zahraničí. ÚKŠ je aktivován také v souvislostech s účastí ozbrojených sil ČR v mezinárodních operacích na obnovení a udržení míru, nebo při organizaci humanitární pomoci většího rozměru. [30]

Složení ÚKŠ je variabilní a je řízeno ministrem vnitra, nebo ministrem obrany, a to na základě povahy krizové situace, která vznikla.

Ministr obrany je ustanoven předsedou ÚKŠ v situacích, kdy jde o:

- vnější vojenské ohrožení ČR,
 - plnění spojeneckých závazků v zahraničí,
 - účast ozbrojených sil ČR v mezinárodních operacích na obnovení a udržení míru.
- [30]

Ministr vnitra je ustanoven předsedou ÚKŠ v situacích, kdy je o:

- ostatní druhy ohrožení státu,
- poskytování humanitární pomoci většího rozsahu do zahraničí,
- zapojení státu do mezinárodních záchranných operací v případě havárií a živelních pohrom. [30]

Svolávání členů ÚKŠ má na starosti jeho předseda. V jeho pravomocích je na základě obsahové stránky projednávané problematiky vymezit, kteří členové štábu se nemusí schůze zúčastnit.

Z praktického hlediska lze jako příklad situace, kdy bylo potřeba svolat ÚKŠ, uvést například problém povodní, přípravu summitu NATO, nebo rovněž v souvislosti s teroristickými útoky např. 11. září 2001 v USA. [30]

V rámci BRS figuruje pět stálých pracovních výborů, které jsou následující:

- Výbor pro civilní nouzové plánování,
- Výbor pro obranné plánování,
- Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky,
- Výbor pro zpravodajskou činnost,
- Výbor pro vnitřní bezpečnost.

V těchto zmíněných výborech jsou vypracovávány a projednávány předně materiály pro schůze BRS. Jde o problematiku týkající se připravenosti veřejné správy na úkoly plněné v rámci bezpečnostního systému ČR. Avšak dojde-li k hrozbě krizové situace nebo k situaci, kdy byl vyhlášen jeden z krizových stavů, nejsou již svolávány stálé pracovní výbory, ale návrhy a opatření k řešení krizové situace zajišťuje ÚKŠ a krizové štáby orgánů krizového řízení. [31]

Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky

Jak již bylo zmíněno, jde o stálý pracovní výbor BRS, který je v gesci Ministerstva zahraničních věcí.

Tento výbor byl zřízen za účelem zabezpečení vnitrostátní koordinace zahraniční bezpečnostní politiky. Zejména je kladen důraz na její postavení a vztahy v rámci spolupráce s mezinárodními bezpečnostními organizacemi. [30]

Jako další hlavní činnosti Výboru lze zmínit například:

- řešení a koordinace rozsahu účasti ČR v jednotlivých zahraničních civilních operacích a misích mezinárodních vládních organizací,
- koordinace činnosti resortů vztahující se k informování veřejnosti o činnosti mezinárodních bezpečnostních organizací,
- hodnocení vývoje situací v krizových oblastech a následně navrhuje BRS provedení nezbytných preventivních opatření,
- zajištění finančního rámce a předložení návrhu potřebných finančních prostředků vztahujících se na účast ČR na zahraničních misích apod.,
- zodpovídání za meziresortní koordinaci přípravných opatření a aktivit,
- posuzování možnosti zapojení ČR do mezinárodních akcí humanitárního charakteru. [31]

Složení Výboru

Výbor má celkem 20 členů, jeho předsedou je ministr zahraničních věcí a výkonným místopředsedou pak politický ředitel Ministerstva zahraničních věcí.

„Další členové:

- *státní tajemník pro evropské záležitosti,*
- *náměstek ministra pro místní rozvoj,*
- *náměstek ministra obrany,*
- *náměstek ministra vnitra,*
- *náměstek ministra financí,*
- *náměstek ministra zdravotnictví,*
- *náměstek ministra zemědělství,*
- *náměstek ministra průmyslu a obchodu,*
- *náměstek ministra životního prostředí,*

- *náměstek ministra spravedlnosti,*
- *náměstek ministra dopravy,*
- *předseda Správy státních hmotných rezerv,*
- *zástupce Kanceláře prezidenta republiky,*
- *ředitel Národního bezpečnostního úřadu,*
- *ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace,*
- *ředitel Bezpečnostní informační služby,*
- *ředitel Vojenského zpravodajství,*
- *ředitel sekretariátu Bezpečnostní rady státu. “ [31]*

Jednotliví členové jsou předsedou svoláváni na schůze dle potřeby. Členové výboru jsou povinni účastnit se všech schůzí, jde-li však o výjimečné případy, mohou být zastoupeni pověřeným pracovníkem svého úřadu. Každá schůze výboru je řízena Jednacím řádem výboru, který představuje závazný vnitřní předpis, který upravuje jednání výboru. Tento řád je vydáván na základě Statutu výboru. [31]

Výbor pro obranné plánování

Výbor pro obranné plánování je orgánem BRS, který se zabývá především plánováním opatření k zajištění obrany naší republiky.

V rámci své působnosti hodnotí záměry přípravných aktivit a strategických a koncepčních návrhů týkajících se obrany ČR, které jsou předkládány státními orgány a ministerstvy.

Mezi činnosti tohoto Výboru spadá projednávání materiálů na základě usnesení BRS.

Výbor pro obranné plánování je v gesci ministra obrany a funguje na základě Plánu práce BRS. [31]

Složení Výboru

Výbor je složen z 16 členů, kdy předsedu Výboru představuje ministr obrany. Jako výkonný místopředseda je uveden náměstek ministra obrany.

„Dalšími členy Výboru jsou:

- *náměstek ministra zahraničních věcí,*
- *náměstek ministra zemědělství,*
- *náměstek ministra vnitra,*
- *náměstek ministra financí,*

- *náměstek ministra průmyslu a obchodu,*
- *náměstek ministra dopravy,*
- *náměstek ministra práce a sociálních věcí,*
- *náměstek ministra zdravotnictví,*
- *náměstek ministra životního prostředí,*
- *předseda Správy státních hmotných rezerv,*
- *zástupce Kanceláře prezidenta republiky,*
- *člen bankovní rady České národní banky,*
- *ředitel sekretariátu Bezpečnostní rady státu,*
- *předseda Rady Českého telekomunikačního úřadu.*“ [31]

Aby byla při projednávání Výboru zabezpečena maximální míra koordinace a odborné posouzení projednávané problematiky, je na těchto schůzích zajištěna pravidelná účast představitelů BIS, náčelníka Generálního štábu Armády České republiky a Bezpečnostního ředitele Ministerstva obrany. Nutno podotknout, že zmínění externí pracovníci nemají hlasovací právo. [31]

Výbor pro civilní nouzové plánování

Výbor, jenž je v gesci ministra vnitra, se schází k projednávání přibližně jednou za 3 měsíce. Jeho základní poslání tvoří koordinace a plánování jednotlivých opatření vedoucích k zajištění ochrany vnitřní bezpečnosti státu, dále ochrany ekonomiky, kritické infrastruktury a obyvatelstva.

Mezi hlavní úkoly patří zajišťování preventivních opatření, a to proti použití zbraní hromadného ničení, ochrana obyvatelstva a kritické infrastruktury, ale také koordinace požadavků na civilní zdroje, které jsou nutné v rámci zajištění bezpečnosti naší republiky. Další činností, na které se Výbor taktéž podílí, je koordinace realizace bezpečnostního výzkumu ČR. [31]

Složení Výboru

Výbor má celkem 23 členů. Předsedou Výboru je ministr vnitra. Výkonným místopředsedou Výboru je první náměstek ministra vnitra.

„Mezi další členy Výboru se řadí:

1. *náměstek ministra zahraničních věcí,*

2. *náměstek ministra zemědělství,*
3. *náměstek ministra obrany,*
4. *náměstek ministra financí,*
5. *náměstek ministra průmyslu a obchodu,*
6. *náměstek ministra dopravy,*
7. *náměstek ministra práce a sociálních věcí,*
8. *náměstek ministra kultury,*
9. *náměstek ministra životního prostředí,*
10. *náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy,*
11. *náměstek ministra zdravotnictví,*
12. *náměstek ministra spravedlnosti,*
13. *předseda Rady Českého telekomunikačního úřadu,*
14. *předseda Státního úřadu pro jadernou bezpečnost,*
15. *člen bankovní rady České národní banky,*
16. *předseda Správy státních hmotných rezerv,*
17. *ředitel Národního bezpečnostního úřadu,*
18. *ředitel sekretariátu Bezpečnostní rady státu,*
19. *generální ředitel Hasičského záchranného sboru ČR,*
20. *policejní prezident,*
21. *zástupce Kanceláře prezidenta republiky.* “ [31]

Na schůzích je pravidelně účastněn zástupce BIS jako tzv. stálý pozorovatel. Závěrem nutno zmínit, že schůze jsou neveřejné a řídí se stejně jako i ostatní Výbory Jednacím řádem Výboru.

Výbor pro zpravodajskou činnost

Činnost Výboru pro zpravodajskou je v gesci předsedy vlády. Hlavní náplň tohoto Výboru tvoří koordinování činností zpravodajských služeb na území ČR, plánování opatření potřebných k zajištění zpravodajské činnosti a spolupráce státních orgánů, které mají za úkol získávat, shromažďovat a vyhodnocovat informace nezbytné pro zajištění bezpečnosti ČR. Výbor však nezajišťuje samostatné zprostředkování zpravodajské činnosti.

Mezi dílčí činnosti, na kterých se Výbor pro zpravodajskou činnost podílí, můžeme začlenit například:

- „zajištění podkladů a činnosti potřebné pro koordinaci činnosti zpravodajských služeb Vládou,
- zabezpečení mezirezortní koordinace plánovacích a přípravných aktivit v oblasti zajištění zpravodajské činnosti, týkající se především ochrany ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů a zajištění bezpečnosti a obrany České republiky,
- zpracování a projednání vlastních materiálů v oblasti zajištění zpravodajské činnosti, týkající se především ochrany strategických zájmů České republiky, a podle potřeby doporučuje jejich projednání v Bezpečnostní radě státu nebo ve Vládě.“ [31]

Složení Výboru

Výbor má 7 členů. Předsedou Výboru je předseda vlády. Místopředsedou Výboru je ministr vnitra.

„Dalšími členy Výboru jsou:

- ministr zahraničních věcí,
- ministr obrany,
- ředitel Bezpečnostní informační služby,
- ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace,
- ředitel Vojenského zpravodajství.“ [31]

Co se týká členství ve Výboru, je zde podmínkou, že členem smí být výhradně osoba, která je podle zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti držitelem platného osvědčení fyzické osoby stupně utajení přísně tajné a je řádně poučena. V rámci Výboru vystupuje rovněž stálý pracovní orgán, kterým je Společná zpravodajská skupina. [31]

Výbor pro vnitřní bezpečnost

Hlavním smyslem činnosti Výboru pro vnitřní bezpečnost je plánování, koordinování a zajištění bezpečnosti a také vnitřního pořádku v rámci území naší republiky. Konkrétněji jde zejména o plánování opatření, která vedou k zajištění následujících hodnot:

- „vnitřní bezpečnosti státu,
- ochrany veřejného pořádku a zákonnosti,
- ochrany ekonomiky před hospodářskou kriminalitou,
- ochrany utajovaných informací,

- *bezpečnostní způsobilosti,*
- *zajištění azylové a migrační politiky a ochrany státních hranic,*
- *boje s organizovaným zločinem a korupcí,*
- *zabezpečování preventivních opatření proti kriminalitě.* “ [31]

Složení Výboru

Výbor je sedmnáctičlenný, kdy funkci předsedy zde zastává ministr vnitra. Výkonného místopředsedu Výboru představuje první náměstek ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost.

„Mezi dalšími členy Výboru jsou:

- *náměstek ministra zahraničních věcí,*
- *náměstek ministra obrany,*
- *náměstek ministra financí,*
- *náměstek ministra zdravotnictví,*
- *náměstek ministra spravedlnosti,*
- *náměstek ředitele Bezpečnosti informační služby,*
- *náměstek ředitele Úřadu pro zahraniční styky a informace,*
- *zástupce ředitele Vojenského zpravodajství,*
- *zástupce Kanceláře prezidenta republiky,*
- *nejvyšší státní zástupce,*
- *ředitel Národního bezpečnostního úřadu,*
- *generální ředitel Generálního ředitelství cel,*
- *generální ředitel Vězeňské služby,*
- *policejní prezident,*
- *ředitel sekretariátu Bezpečnostní rady státu.* “ [31]

Vyjmenovaní členové Výboru jsou povinni se účastnit všech schůzí. Pro případ nepřítomnosti určuje člen Výboru svého trvalého zástupce, který jej pak nahrazuje a účastní se jednání Výboru a připadají na něj taktéž všechna práva a povinnosti člena Výboru.

Pokud to projednávání věcné problematiky vyžaduje, zřizuje Výbor samostatné odborné pracovní skupiny, které jsou složeny z jeho členů, zástupců věcně příslušných ministerstev a jiných správních úřadů. [32]

3.4 Podoba BRS v ostatních zemích

V rámci této podkapitoly bylo dílčím cílem nastínit podobu řešení bezpečnosti v jiných zemích, zejména byl kladen důraz na země sousedící s naší republikou. Snahou bylo zjistit podobu orgánu BRS v těchto zemích.

3.4.1 Slovenská republika

Slovenská republika (dále jen „SR“) má jednokomorový parlament, který má zákonodárnou moc. Prezident je volen ve všeobecných volbách na 5 let.

Bezpečnostní politika SR je zahrnuta v dokumentech Obranná strategie Slovenské republiky a Vojenská strategie Slovenské republiky. Podle těchto strategií tvoří SR východní hranici NATO. Dalšími významnými dokumenty v této oblasti jsou:

- zákon o fungování Bezpečnostní rady Slovenské republiky v době míru,
- Bezpečnostní strategie SR,
- ústavní zákon o bezpečnosti SR,
- zákon o obraně,
- zákon o krizovém řízení státu,
- zákon o hospodářské mobilizaci. [33]

Bezpečnostní strategie je základem bezpečnostního systému, ale taktéž základem zajištění bezpečnosti občanů země. Jde-li o bezpečnostní systém SR a formu orgánů, které pod něj spadají, lze říci, že jde o obdobnou formu jako v naší republice.

Bezpečnostní systém pak představuje jednotlivé síly a prostředky obrany, ale i potenciál k zabezpečení stability bezpečnostního prostředí. S touto oblastí je spjata řada orgánů, mezi ně patří i Bezpečnostní rada státu. [33]

„Bezpečnostná rada štátu (dále jen „BRŠ“) vznikla na základě ústavného zákona č. 227/2002 Z. z., o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu. Rada má 9 členů a jejím predsedom je premiér.“ [33]

BRŠ zasedá na popud jejího předsedy podle předem schválených plánů práce. Dále mohou být schůze svolávány na základě naléhavosti řešení problematiky spadající do kompetencí BRŠ. Předpokladem pro mimořádné zasedání je podložený, odůvodněný návrh jednotlivých členů.

Budeme-li hovořit o možnosti usnesení BRŠ je potřeba, aby se zasedání účastnila nadpoloviční většina všech jejich členů, stejně jako je tomu u nás.

Hovoříme-li o funkčním období jednotlivých členů BRŠ nutno zmínit, že se shoduje s funkčním obdobím Vlády SR.

V případě výjimečného stavu, nebo v době války dojde k znemožnění činnosti Vlády, je BRŠ povinna vykonávat většinu jejich ústavních pravomocí. Naopak v době mírového stavu plní funkci poradního orgánu Vlády a podílí se na tvorbě a realizaci bezpečnostního systému státu. [33]

Tato BRŠ zřizuje pro plnění svých úloh své pracovní orgány v podobě jednotlivých výborů. Konkrétněji jde o Výbor pro zahraniční politiku, Výbor pro obranné plánování, Výbor pro civilní nouzové plánování, Výbor pro koordinaci zpravodajských služeb, Výbor pro energetickou bezpečnost a Výbor pro kybernetickou bezpečnost. [34]

Samotná činnost BRŠ je zajištěna kanceláří Bezpečnostní rady Slovenské republiky. Kancelář zajišťuje soubor úloh spojených s činností BRŠ. Kancelář spadá do organizační struktury Úřadu vlády SR. Odpovědnost za činnosti kanceláře má její ředitel, který zde zastává funkci tajemníka BRŠ.

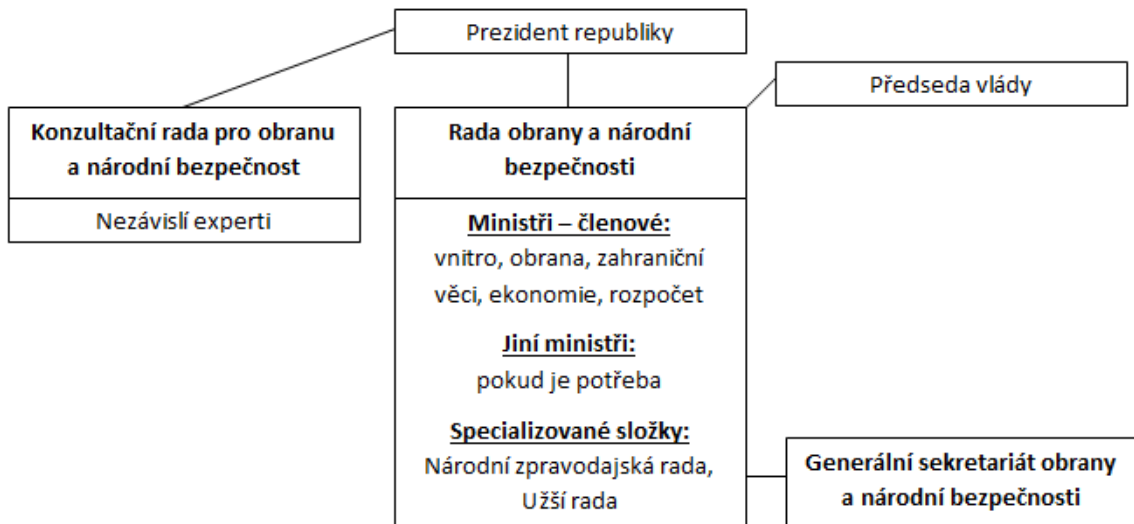
Závěrem lze shrnout, že Slovenská republika disponuje téměř stejným orgánem jako Česká republika a tím je „Bezpečnostná rada štátu“. [33]

3.4.2 Francouzská republika

Francie formuluje svou bezpečnostní a obrannou politiku v tzv. Bílých knihách a následně ji prosazuje, ať už na mezinárodní, či evropské scéně. Hlavní podnět k vypracování bezpečnostní a obranné strategie přichází vždy od prezidenta republiky, který na formulování strategie dohlíží. Vytyčené cíle bezpečnostní a obranné politiky se následně snaží naplnit na vnitrostátní i mezinárodní úrovni.

Ochrana národního území, která musí být permanentně naplňována, je hlavním úkolem ozbrojených sil. V tomto rámci musí ozbrojené síly zajistit ochranu území, včetně kontroly námořního a vzdušného prostoru. Tento úkol každodenně plní četnictvo, vzdušné síly a námořnictvo. Četnictvo odpovídá za kontrolu území, vzdušné síly za nasazení letadel a za vzdušnou detekci a intervenci, námořnictvo za boj proti mořskému znečišťování, za záchranné akce na moři a za boj proti ilegálnímu obchodu. [34]

Řešení bezpečnosti a otázky spojené s obranou nejsou v současnosti pouze záležitostí resortů obrany či vnitra, ale významně se dotýkají i dalších ministerstev či orgánů samosprávy a výzkumných institucí. Vystupuje zde Rada obrany a národní bezpečnosti řízená prezidentem republiky.

Obr. 4. Rada obrany a národní bezpečnosti Francie [35]

Hierarchické složení a návaznost na ně má několik dalších subjektů. Rada obrany a národní bezpečnosti je složena z jednotlivých ministrů a specializovaných složek. Mezi ministry pak zařazujeme oblast: vnitro, obrana, zahraniční věci, ekonomie a rozpočet. Jiní ministři jsou zainteresováni jen v případě potřebné pomoci. Zmíněnými specializovanými složkami je myšlena Národní zpravodajská rada a Užší rada. [35]

Obsah Bílé knihy představuje komplexní přístup k bezpečnosti země, což znamená, že se již nevztahuje jen na problematiku obrany jako v minulosti, ale ve své podstatě se dotýká celé státní správy a samosprávy i občanů samotných.

Politické řízení (vrcholová úroveň) zahrnuje následující:

- Rada obrany a národní bezpečnosti řízená prezidentem republiky,
- Národní zpravodajská rada,
- Konzultační rada pro obranu a národní bezpečnost. [35]

Koordinace na úrovni předsedy Vlády zahrnuje následující:

- Generální sekretariát obrany a národní bezpečnosti,

- Agentura pro bezpečnost informačních systémů,
- Meziministerský výbor koordinace boje s hrozbami nukleárními, radiologickými, biologickými a chemickými,
- Meziministerská komise podpory velkých kontraktů,
- Středisko „obrany a zahraničních věcí“,
- Středisko „vnitřní bezpečnosti“ pro zkoumání otázek bezpečnosti. [35]

Řízení krizí zaštiťují následující orgány:

- Operační centrum dohledu a podpory řízení vnějších krizí,
- Meziministerské centrum řízení krizí,
- Evropské centrum pro civilní ochranu,
- Národní centrum pro telefonické povolávání. [35]

Z uvedeného textu tedy vyplývá, že hlavním ekvivalentem pro řešení bezpečnosti v rámci Francouzské republiky je Rada obrany a národní bezpečnosti.

3.4.3 Finská republika

Finsko je republika v čele s prezidentem, který je volen maximálně dvakrát na šestileté období a má široké pravomoci.

Nejvýznamnějším faktorem, který ovlivnil vytváření soudobé bezpečnostní politiky Finska, byl rozpad Sovětského svazu a následná integrace země do západních struktur.

Bezpečnostní politika Finska je tedy na jedné straně stále determinována politikou vojenského nezapojení, na straně druhé členstvím země v mezinárodních organizacích, které se na tvorbě bezpečnostní politiky podílejí, ať už v globálním, tak v regionálním měřítku. Konkrétně se jedná zejména o členství v EU, OBSE, OSN, dále o severskou spolupráci a partnerství s NATO. [36]

V období do začátku 21. století se bezpečnostní problémy rozčleňovaly mezi ministerstva, ovšem neexistovala zde dostatečná míra koordinace. Ministerstvu zahraničních věcí připadala největší část bezpečnostní problematiky. Vedle něj působilo hlavní velitelství finských ozbrojených sil, které bylo podřízeno Ministerstvu obrany. Ovšem to řešilo především problémy týkající se národní obrany. Dalším figurujícím subjektem bylo Ministerstvo obrany (otázky mezinárodní obrany) a Ministerstvo vnitra (otázky vnitřní bezpečnosti).

Dnešní obdoba tohoto „systému“ je taková, že jednotlivé politiky souhrnně řídí prezident a Vláda, v jehož čele je premiér s nejvyšší zodpovědností.

V roce 2000 vznikl Branný a bezpečnostní výbor, jímž byla nahrazena Obranná rada, která doposud zajišťovala koordinaci úkolů finské obrany. [36]

Hlavním a velmi důležitým úkolem Branného a bezpečnostního výboru je monitorování vývoje a změn v bezpečnostní politice. Jeho důležitost taktéž spočívá v koordinaci činností jednotlivých ministerstev a ostatních aktérů, kteří se jakkoliv dotýkají a podílejí na tvorbě bezpečnostní politiky.

V současné době se na úrovni Vlády zabývá bezpečnostní problematikou Vládní výbor pro zahraniční a bezpečnostní politiku a Výbor pro obranu. Prvnímu ze zmiňovaných výborů předsedá ministerský předseda a jeho členy jsou ministr financí, ministr zahraničního obchodu a rozvoje, ministr zahraničních záležitostí, ministr životního prostředí, ministr obrany, ministr migračních a evropských záležitostí a ministr práce. Vládní výbor pro zahraniční a bezpečnostní politiku je nejvyšším orgánem zodpovědným za záležitosti finské obrany. [37]

Jednotliví aktéři finské bezpečnostní politiky vydávají své vlastní dokumenty, které se věnují bezpečnosti jako celku, dílčím bezpečnostním otázkám, či jednotlivým sektorům bezpečnosti. Nejdůležitějšími jsou však zprávy, které podávají komplexní obraz o finské bezpečnostní politice a mají celonárodní význam.

Mezi dokumenty, které nesou význam pro bezpečnostní politiku, patří:

- Vývoj bezpečnosti v Evropě a finská obrana,
- Finská bezpečnostní a obranná politika 2001,
- Finská bezpečnostní a obranná politika 2004,
- Strategie pro zabezpečení funkcí zásadních pro společnost 2006,
- Finská bezpečnostní a obranná politika 2009,
- Program pro vnitřní bezpečnost: Bezpečnost na prvním místě. [37]

V případě Finské republiky zajišťuje bezpečnostní úlohy a řešení Bezpečnostní a branný výbor spolu s Vládním výborem pro zahraniční a bezpečnostní politiku a z části i Výbor pro obranu.

3.4.4 Polská republika

Polská republika je stát ležící ve střední Evropě a v čele republiky stojí prezident. Polský parlament je dvoukomorový. Jde-li o teritoriální členění státu je trojstupňové, kdy jeho jednotky tvoří województwa (vojvodství – kraje), powiaty (okresy) a gminy (obce).

Polská republika je členem OSN, Rady Evropy, NATO, EU, OECD, WTO a Visegrádské skupiny. [38]

Polská bezpečnostní politika předkládá výraznou regionální dimenzi, která se projevuje zájmem o východní Evropu. Nejen diplomacie slouží k naplňování polských bezpečnostních cílů, ale také se zde zapojují ozbrojené síly, které prošly za poslední desetiletí procesem profesionalizace a modernizace. Prudký vývoj zaznamenalo bezpečnostní plánování, které během let 2000 - 2007 vystřídalo tři Národní bezpečnostní strategie. Její nejnovější podoba je z roku 2015.

Jde-li o řešení bezpečnosti a obrany země, nese zde odpovědnost Rada ministrů v čele s premiérem, která stojí na nejvyšší úrovni. Dalšími orgány spadajícími pod Radu ministrů je Hospodářský výbor, dále rady a poradenské skupiny řešící záležitosti spadající do působnosti Rady ministrů nebo předsedy vlády. Podpůrnou složkou, která realizuje rozhodnutí a směrnice vydané v radě ministrů je Ministerstvo obrany. [39]

Pravomoci Rady ministrů:

- zajišťuje vnější bezpečnost státu,
- zajišťuje vnitřní bezpečnost státu a veřejného pořádku,
- zajišťuje vnitřní a zahraniční politiku,
- řídí státní správu,
- zajišťuje provádění právních předpisů, vydává právní předpisy,
- koordinuje a dohlíží na práci orgánů státní správy,
- chrání zájmy státní pokladny, přijímá návrh státního rozpočtu.

Zasedání Rady ministrů připravuje tajemník Rady ministrů, který zabezpečuje otázky týkající se:

- přípravy podkladů považovaných Radou ministrů a předkládaných k podpisu předsedovi Rady ministrů,
- koordinace legislativní činnosti Rady ministrů a předsedy vlády.

Rada ministrů je povinna informovat veřejnost o předmětu jednání a rozhodování o přijatých opatřeních. To se nevztahuje na případy, u nichž premiér nařídil utajení porady.

Prezident a parlament mají v této oblasti omezené pravomoci, a do řešení procesů jsou oprávněni zasahovat jen v případě nejzávažnějších situací. [39]

Do kompetencí Rady ministrů spadá vyhlášení výjimečného stavu. Jako pomocný orgán, který by měl být v těchto situacích Radě ministrů nápomocen, zde figuruje Vládní tým pro krizové řízení. Mezi činnosti tohoto orgánu patří koordinace, poskytování rad, plánování zejména na národní úrovni.

Dalším významným polským orgánem, který vystupuje v oblasti řešení bezpečnosti, je Národní bezpečnostní rada. Národní bezpečnostní rada je poradním orgánem prezidenta republiky týkající se vnitřní a vnější bezpečnosti státu. [38]

Tato Rada se skládá z:

- maršálků Sejmu,
- mluvčích Senátu,
- předsedy Rady ministrů,
- ministra národní obrany,
- ministra vnitra a správy,
- ministra zahraničních věcí,
- koordinátora zvláštních služeb,
- vedoucího kanceláře prezidenta Polské republiky,
- ředitele Národního bezpečnostního úřadu.

Co se týká podrobného programu, vytváří jej tajemník představenstva, a to v souladu s pokyny od prezidenta republiky.

Zasedání Rady se konají v pravidelných intervalech a jsou neveřejná stejně jako v ČR.

V rámci Polské republiky má svým významem k Bezpečnostní radě státu nejbližší Národní bezpečnostní rada a Rada ministrů. [38]

Dílčí závěr

Při srovnání obdoby Bezpečnostní rady vybraných zemí, bylo zjištěno, že každá země má svou podobu tohoto subjektu, která je v některých případech velmi shodná s BRS v České republice. Řešení a zajišťování bezpečnosti bylo zkoumáno v následujících zemích:

- Slovenská republika – Bezpečnostní rada státu,
- Polská republika – Národní bezpečnostní rada, Rada ministrů,
- Francouzská republika – Rada obrany a národní bezpečnosti,
- Finská republika – Bezpečnostní a branný výbor, Vládní výbor pro zahraniční a bezpečnostní politiku a Výbor pro obranu.

Srovnání několika zemí a následná zjištění potvrzují existenci obdobných forem Bezpečnostní rady státu v každé zemi. Tyto bezpečnostní orgány jsou důležitým podkladem pro správné a bezpečné fungování státu a zajištění jeho hodnot.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ANALÝZA ČINNOSTI BEZPEČNOSTNÍ RADY STÁTU

V jednotlivých fázích života člověka i v jednotlivých oblastech tohoto světa dochází k různorodým problémům, jako jsou mimořádné události a krizové situace, na které je potřeba se připravit, a to jak z pohledu jejich konkrétního zvládnutí, tak i z pohledu organizačního a logistického řešení. Právě k těmto činnostem je potřeba, aby v jednotlivých státech byly ustanoveny orgány, které se budou zabývat konkrétním řešením mimořádných událostí a budou vytvářet příslušná opatření v rámci jejich likvidace. Jako jeden z těchto konkrétních orgánů v našem státě je také BRS, která prošla různorodým vývojem v celé své historii, kde nesla ne vždy stejnou podobu, jako ji má v dnešní době.

4.1 Historie a vývoj Bezpečnostní rady státu

Historie jako taková s sebou nese několik etap vývoje, kterými prošly i jednotlivé orgány týkající se řízení bezpečnosti. Branná politika státu byla vždy považována za věc celospolečenského zájmu, a to již od dob vzniku Československé republiky.

Tomuto faktu též odpovídalo samotné vytváření orgánů, specializujících se na řízení obrany. Tento postupný vývoj započal v roce 1926 usnesením Vlády ze dne 23. 4. zřízením **Meziministerského sboru pro věci obrany státu** (dále jen „MSOS“). MSOS byl ustanoven především pro přípravu a organizaci veškerých nezbytností, vztahujících se k obraně státu. Jeho hlavní úlohou bylo zprostředkovat a usměrnit spolupráci všech ministerstev, které řešily hlavní otázky, které se týkaly obrany státu a zároveň i ty, které spadaly do oboru působnosti různých ministerstev. [40]

Následný vývoj dal vzniknout prvnímu orgánu, působícímu k přípravě a organizaci obrany státu, a tím byla **Nejvyšší rada obrany státu** (dále jen „NROS“) obsažena v zákoně č. 131/1936 Sb., o obraně státu. Nutno zmínit, že navazující právní předpis, zákon o obraně Československé socialistické republiky z roku 1961, už orgán Nejvyšší rady obrany státu nezřizoval. [40]

Konkrétněji byla NROS složena z předsedy a ostatních členů, kdy předsedou byl tehdejší předseda vlády. Ostatní členové pak byli jmenováni prezidentem republiky na základě návrhu předsedy vlády. Jednotlivých jednání se účastnil náčelník hlavního štábu branné moci, či generální inspektor branné moci, kteří měli tzv. poradní hlas. Stejně jako je tomu dnes, předseda NROS mohl k jednání povolát odborníky i z jiných oborů. Shrneme-li

oblast činnosti NROS, naskýtá se nám následující výčet činností, kdy byla povinna jednat o:

- „*přípravě potřebných hospodářských opatření pro dobu mobilizace a války ve výrobě, oběhu a spotřebě statků, zejména pokud jde o zajištění prvotní a průmyslové výroby, zajištění výživy branné moci a obyvatel,*“ [41]
- směrnici pro opatrování a přidělování pracovníků za mobilizace a ve válce,
- směrnici pro finanční hospodaření za mobilizace a ve válce,
- „*úpravě dopravní sítě s hlediska obrany státu a o přípravách týkajících se opatření a použití jakýchkoli dopravních prostředků za mobilizace a ve válce,*“ [41]
- plánování konkrétní ochrany proti tehdejší propagandě státu,
- návrhu ochrany obyvatelstva proti vnějšímu útoku, čítaje v to i evakuaci obyvatelstva a jeho ochranu proti leteckým a jiným podobným útokům,
- směrnici, jak se mají při výchově uplatnit zájmu obrany státu,
- „*podílu, v jakém jsou jednotlivá odvětví státní správy povinna společně pracovat na provedení a zajištění plánů, směrnic a příprav uvedených v předcházejících odstavcích.*“ [41]

Nutno podotknout, že hlavním cílem výše zmíněných činností NROS byla soustavná péče o náležité zabezpečení obrany státu.

V roce 1945 Vláda svým usnesením zřídila **Vojenskou radu**. Další vývoj orgánů obrany státu byl již podmíněn politické situaci v Československé republice.

Dalším významným orgánem, který vznikl na základě usnesení politického byra ÚV KSČ z roku 1957, byla **Vojenská komise obrany při ÚV KSČ** (dále jen „VKO“).

VKO vykazovala svou činnosti v letech 1957 až 1968 a v tomto období byly ústavní a státní orgány, včetně prezidenta republiky, Vlády a národního shromáždění při řešení otázek obrany státu odtaženy do pozadí, v některých případech dokonce z rozhodování zcela vyloučeny. Jako její účel bylo vymezeno studium a hodnocení tehdejšího stavu, a to v oblasti obranyschopnosti státu. Na základě jednotlivých závěrů pak vytvářela podstatná rozhodnutí, která měla směřovat k ucelené koordinaci kompletních příprav státu k obraně, a to ve všech odvětvích. V kompetencích VKO bylo taktéž rozhodování, které materiály budou předkládány Vládě k dalšímu projednání. [40]

Předchozí zmíněný systém trval až do roku 1969, tedy do doby přijetí ústavního zákona č. 10/1969 Sb., o Radě obrany státu. Vznikla tak **Rada obrany státu** (dále jen „ROS“)

jako samostatný bezpečnostní orgán. Základním posláním této Rady bylo především určování koncepce výstavby ozbrojených sil a řešení základních opatření civilní obrany. K naplnění těchto poslání byla ROS zmocněna zadávat úkoly příslušným federálním ministerstvům. [42]

Při tvorbě ROS byly brány v potaz následující předpoklady:

- *„Pravomoc prezidenta republiky jako vrchního velitele ozbrojených sil nebude dotčena.*
- *Své pravomoci v oblasti obrany státu bude vykonávat opět Národní shromáždění a především jeho branně bezpečnostní výbor, který měl posuzovat všechny legislativní návrhy z hlediska zabezpečení obrany republiky, provádět důslednou kontrolu hospodaření s lidskými a materiálovými zdroji v ozbrojených silách apod.“ [42]*

ROS měla za prioritní úkol vymezovat primární koncepci výstavby branného systému Československé socialistické republiky (dále jen „ČSSR“). Tato koncepce se orientovala především na ozbrojené síly, schvalování základních opatření civilní obrany, ale rovněž na samotnou přípravu státu a jeho orgánů na případnou válku. Dalším projednávaným směrem bylo i ekonomické zabezpečení a tvorba operačního plánu obrany státu.

Co se týká prevence ke zvýšení připravenosti státu, vypracovávala ROS jednotlivá preventivní opatření, která byla uplatňována ještě před samotným vyhlášením válečného stavu.

ROS byla podřízena příslušná federální ministerstva a federální ústřední orgány, kterým byla ROS oprávněna přikládat úkoly a vyžadovat od nich zprávy a plány o přípravě a organizaci obrany ČSSR. [42]

Celkově složení a jednotlivé členy ROS určoval prezident republiky. Jednalo se o předsedu, místopředsedu a další 4 až 8 členů. Součástí této ROS byl i sekretář, reprezentovaný náčelníkem generálního štábu. Funkci sekretariátu pak realizoval generální štáb ministerstva národní obrany.

Povinností ROS byla taktéž spolupráce s prezidentem republiky. Prezident měl právo kdykoliv svolávat zasedání ROS a zároveň se jej účastnit a společně projednávat řešení úkolů.

V tomto období byla ROS zřízena na úrovni dvou republik – Rada obrany České socialistické republiky a Rada obrany Slovenské socialistické republiky. Nutno zde zmínit, že Rada obrany ČSR byla zodpovědná České národní radě a naopak Rada obrany SSR spadala pod Slovenskou národní radu. Novelou zákona v roce 1991 pak bylo upřesněno zřizování Rad obrany v jednotlivých okresech a městech. [42]

Dnem, kdy vznikla samostatná Česká republika tj. 1. 1. 1993, došlo ke zrušení ROS a následně v roce 1998 byl vytvořen zřízením ústavního zákona o bezpečnosti nový orgán vztahující se k problematice bezpečnosti – **Bezpečnostní rada státu**.

V rámci BRS pracují stále pracovní výbory, které se významně podílejí na jejich činnostech. V době vzniku BRS byly definovány pouze dva výbory. Konkrétně se jednalo o Výbor pro obranné plánování a Výbor pro civilní nouzové plánování. [40]

V roce 1999 pak došlo prostřednictvím usnesení Vlády k dodatečnému zřízení dalšího Výboru pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky. Stejným způsobem vznikl v roce 2000 Výbor pro zpravodajskou činnost.

Poslední z Výborů byl vytvořen usnesením Vlády ze dne 9. července 2014 a hovoříme o Výboru pro vnitřní bezpečnost. [40]

4.2 Způsob činnosti Bezpečnostní rady státu

Činnost BRS je řízena v první řadě Statutem, který představuje stanovy BRS a dále svým Jednacím řádem. Významnou roli má sekretariát BRS, který zejména zaštiťuje činnost BRS.

Samotná jednání jsou pro veřejnost nepřístupná, avšak závěry a výsledky hlasování již mají charakter veřejný. Existují zde i výjimky, kdy může jít o informace, které jsou chráněny podle platných právních předpisů. [43]

Záznamy z jednotlivých jednání jsou umístěny na webových stránkách BRS a jsou pravidelně aktualizovány a postupně lze v archivu dohledat každé její zasedání a řešenou problematiku se závěrečnými usneseními. Četnost jednání v kalendářním roce je určena dle předem stanoveného plánu práce BRS, zpravidla je to však nejméně jednou za tři měsíce.

Jednacím řád BRS je vydáván na základě článku 11 Statutu BRS a představuje tak vnitřní předpis, který upravuje její jednání. [43]

Jednání jsou zpravidla podložena písemnými materiály, na základě kterých pak BRS jedná. Ve výjimečných případech, jde-li o aktuální bezpečnostní situaci, nebo o věc, která je svým významem neodkladná, probíhá jednání BRS pouze na základě ústní informace jednoho z členů BRS.

Zprávu, která zahrnuje souhrn činností BRS za uplynulý kalendářní rok, je předseda povinen předložit Vládě, a to na základě předchozího schválení BRS. Mezní termín pro doložení této zprávy je zpravidla do 31. května následujícího roku. [43]

4.2.1 Materiály pro schůzi BRS, jejich příprava a předkládání

Jedním z pravidel, které se vztahuje na materiál ke schůzím, je že veškerý materiál určený k projednávání je třeba nejprve předložit všem členům BRS, předsedovi Správy státních hmotných rezerv, guvernérovi České národní banky a vedoucím dotčených ústředních správních úřadů k připomínkám, a to v rámci připomínkového řízení.

Předložení materiálu k připomínkám je zajišťováno prostřednictvím elektronické knihovny Úřadu vlády ČR určené BRS. Pro tuto formu předložení je však nutné, aby se nejednalo o materiál obsahující utajované informace. Pokud předkladatel neurčí jinak, je pevně stanovena lhůta pro následné sdělování připomínek sedm pracovních dní a běží ode dne vložení do elektronického systému. Zmíněným předkladatelem může být člen BRS, nebo další vyzvaní členové Vlády. [43]

Předložen nemusí být jen materiál, který je určen přímo k projednání, ale i materiál členů BRS, který pouze seznamuje ostatní členy rady s problematikou, u které není vyžadováno přijetí usnesení BRS.

Systém předkládání materiálů na schůzích je řízen podle plánu práce BRS, nebo může vycházet z usnesení BRS, či žádosti některého z členů. Jen ve velmi výjimečných případech může být na základě schválení předsedou dovoleno předložení materiálu až přímo na schůzi BRS.

Nutno zmínit důležitou věc, která se týká shody materiálu k projednání. Materiál musí být stejný jak v tištěné, tak v elektronické podobě. Pokud by byly materiály rozporné, pak je upřednostňována verze elektronická. [43]

4.2.2 Plán práce BRS a příprava schůze BRS

Plán práce je sestavován na základě pokynů předsedy a místopředsedy BRS a podkladů od členů BRS a ústředních správních úřadů. Velký vliv na tvorbu plánu mají prioritní úkoly z oblasti bezpečnosti ČR. Samotné vytváření tohoto plánu má na starost sekretariát BRS a vytváří jej na období jednoho kalendářního roku. Pracovní plán je pak projednáván jednotlivými členy a předsedou BRS. [43]

Také plánování a příprava schůze připadá sekretariátu BRS, vše je řízeno plánem práce BRS a pokyny předsedy BRS. V jeho nepřítomnosti tuto funkci zastává místopředseda nebo jiný pověřený člen BRS. Funkce představuje určení programu, místa a doby konání dané schůze. Pozvánku na konání schůze musí členové obdržet nejméně 10 pracovních dní předem. [43]

Samotný program je rozdělen na tři části. První část zahrnuje materiál, který je z hlediska polického a bezpečnostního pro ČR velmi významný. Do části druhé se řadí problematika, která nemá zásadní význam na bezpečnostní a politickou oblast našeho státu. Část třetí se pak věnuje pouze věcem, sloužícím pro informaci členů BRS. [43]

4.2.3 Průběh schůze BRS

- Schůze je vždy neveřejná.
- Schůze je řízena předsedou BRS.
- V nepřítomnosti předsedu nahrazuje místopředseda, nebo jiný určený člen.
- Způsobilost rady jednat je podmíněna přítomností nadpoloviční většiny členů.
- Úvod je vyčleněn na schvalování programu schůze.
- Členové mohou navrhnout přeřazení materiálu mezi jednotlivými částmi programu.
- Předseda schůze BRS uděluje k jednotlivým bodům programu schůze BRS slovo konkrétnímu předkladateli materiálu.
- Předkladatel materiálu musí nejprve charakterizovat obsah daného materiálu a odůvodnit obsažené závěry.
- Po odpovědích na dotazy přichází rozprava.
- Závěry k bodům jsou navrženy až po ukončení rozpravy.
- Závěry nesou podobu usnesení, o kterých dává předsedající schůze BRS hlasovat.
- Usnesení BRS je přijato, pokud souhlasí nadpoloviční většina všech členů BRS.

- Část usnesení, která je věnována ukládání úkolů, je závazná pro určené členy Vlády a vedoucí jiných správních úřadů. [43]

4.2.4 Hlasování a zásady pro uzavřené jednání schůze BRS

System hlasování BRS má veřejnou formu. Jde o systém, kde se program schůze člení na dvě části. V části A programu schůze, se musí hlasovat o každém bodu programu zvlášť. Jinak je tomu v části B programu. Zde se již členové vyjadřují jedním hlasováním o všech bodech programu zakomponovaných do této skupiny.

Při projednávání jednotlivých bodů schůze BRS je možné zařadit tzv. dílčí hlasování k předkládaným návrhům a variantám. Přičemž návrh může být přijat při splnění dané podmínky, tedy když pro něj hlasuje nadpoloviční většina všech přítomných členů BRS. Může zde nastat rovnost hlasů. Dojde-li k takové situaci, rozhoduje hlas předsedajícího schůze BRS. [43]

Tichá procedura

V případě že dojde k naléhavým případům, a to v období mezi schůzemi BRS, nelze materiály předložit standardním způsobem. V takové situaci existuje možnost rozhodnout o schválení neutajovaného materiálu tzv. tichou procedurou, a to na základě písemné žádosti předkladatele. O tomto schválení pak rozhoduje předseda BRS. Materiál je předložen všem členům, předsedovi Správy státních hmotných rezerv, guvernérovi České národní banky a vedoucím dotčených ústředních správních úřadů prostřednictvím elektronického portálu eBRS.

Doba pro sdělení připomínek činí 7 pracovních dnů. Po obdržení připomínek je předkladatel materiálu povinen provést jejich vypořádání. Následně může dojít ke zmíněné situaci a schválení materiálu tichou procedurou, pokud jeho konečnou verzi ve lhůtě 5 pracovních dnů nerozporuje žádný účastník procedury. [43]

4.2.5 Zvukové a písemné záznamy ze schůze BRS

V rámci schvalování konečného usnesení a jeho správného znění jsou všechny návrhy předkládány k dodatečnému ověření správnosti formulace závěru. Za tímto účelem jsou předkládány členům, kterých se týkají. Takto pověřená osoba musí vyjádřit svůj názor do 24 hodin. V situaci, kdy tak neučiní, počítá se s variantou, že s daným návrhem souhlasí.

Výjimečně probíhá ověření správnosti formulace usnesení přímo na konané schůzi BRS, a to v případech, kdy by mohlo hrozit jisté nebezpečí z prodlení.

Ke konané schůzi patří i pořízení písemného záznamu. Náležitosti každého záznamu jsou následující:

- datum konání,
- body jednání a závěry,
- poměr hlasování (pro/ proti/ zdržel se),
- záznam předčasného odchodu člena ze schůze.

Odpovědnost za vytvoření písemného záznamu nese ředitel sekretariátu BRS. Případné zjištěné nedostatky písemného záznamu se opravují zpravidla v úvodu další schůze BRS.

V případě, kdy je ukládán úkol nebo doporučení BRS v oblasti zajištění bezpečnosti ČR nečlenům BRS, musí být zajištěno rozesílání potřebných materiálů k jejich plnění předkladatelem materiálu.

Ze schůze BRS se pořizuje zvukový záznam, který je v souladu se zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů, kromě části, o které BRS rozhodne, že se zvukový záznam vytvářet nebude. Každé médium obsahující zvukový záznam je archivováno prostřednictvím sekretariátu. [43]

Právo k poslechu pořízeného zvukového média mají pouze členové BRS, vedoucí Úřadu vlády ČR, guvernér České národní banky, předseda Správy státních hmotných rezerv, nebo osoby jimi pověřené. Zmíněné poslechy zvukového záznamu a jejich evidování má na starost pracovník sekretariátu BRS, který je k tomuto účelu určený ředitelem sekretariátu BRS. Pokud jde o vytváření kopií zmíněného zvukového záznamu, nutno podotknout, že není povoleno za žádných podmínek.

V situaci, kdy dojde ke stažení materiálu z programu schůze BRS, nebo dojde k přerušení jeho projednávání, měl by předkladatel navrhnout nový termín, ve kterém bude materiál BRS znovu předložen. Pokud není oznámen předkladatelem nový termín předložení, počítá se s předložením materiálu do tří měsíců. [43]

V rámci Jednacího řádu jsou tedy jasně definována pravidla vztahující se k přípravě a předkládání materiálů a k plánu práce BRS, který musí být následně plněn. Průběh schůze má svá specifika a zásady týkající se zejména hlasování a pořizování záznamů ze

schůze. Tyto záznamy dále mohou sloužit vybraným odborníkům, ale také veřejnosti. Závěrem lze říci, že BRS disponuje dostatečně propracovaným systémem, co se týče interního způsobu činnosti.

5 ROZHODUJÍCÍ ČINNOSTI ŘEŠENÉ BEZPEČNOSTNÍ RADOU STÁTU

Kvalitativní výzkum bude tvořit základní výzkumnou strategii pro tuto část práce. Kvalitativní výzkum směřuje k porozumění, snaží se obvykle o získání hlubšího pohledu na zkoumané skupiny, či události. Mívá zpravidla pružný charakter. Metody, typické pro kvalitativní výzkum jsou standardizované, polo-standardizované a volné rozhovory, interview, dále analýza textů, dokumentů, terénní výzkum nebo rovněž zúčastněné pozorování.

Cílem tohoto výzkumu je prozkoumat oblasti činnosti neboli řešenou problematiku BRS. Výzkumnou metodou, která byla zvolena je analýza dokumentů dostupných na oficiálních webových stránkách BRS a konzultace s příslušnými odborníky.

5.1 Analýza dokumentů

Analyzováno bylo celkem 54 oficiálních zápisů z jednání BRS. Jde o období posledních deseti let. Tedy zápisy od roku 2007 až do roku 2017.

Zjištěná projednávaná problematika tvoří různorodé činnosti, které byly následně začleněny do šesti skupin, a to na základě jejich vzájemné podobnosti. Následující rozčlenění je autorským řešením v rámci diplomové práce.

Tab. 1. Environmentální bezpečnost [44]

Environmentální bezpečnost
Vyhodnocení krizové situace – orkán Kyrill (2007)
Zpracování kalamity a rizik v ochraně lesa proti kůrovcům (2007)
Využití centra biologické ochrany Těchoťín (2013)
Situace v souvislosti s povodněmi na území ČR (2009, 2013)

Pojem environmentální bezpečnost začíná v České republice v posledním desetiletí nabývat na významu. Tato problematika je nejčastěji skloňována v souvislosti s povodněmi, které mají značné zastoupení na programu jednání BRS. V návaznosti na povodně proběhlo několikrát mimořádné zasedání BRS, kde bylo třeba dohodnout postup pro poskytnutí okamžité pomoci postiženým oblastem. V roce 2009 BRS v reakci na

vzniklou situaci uvolnila tisíc vojáků, kteří byli nasazeni hlavně na odstraňování následků způsobených povodní.

Členové BRS se zabývali problematikou dalšího využití Centra biologické ochrany Těchoťín, které je jedinečným zařízením v evropském měřítku. Centrum slouží jako „pojistka“ při řešení situací spojených s vnikem závažných infekčních onemocnění. BRS zde řešila určení subjektů, které se budou dále touto oblastí zabývat a následně předloží návrh na schůzi Vlády.

Tab. 2. Bezpečnostní složky a obrana státu [44]

Bezpečnostní složky a obrana státu
Reforma ozbrojených sil ČR (2007)
Aktualizace strategických dokumentů obrany a bezpečnosti (2007)
Národní bezpečnostní program ochrany civilního letectví ČR (2008)
Metodika zajištění odběru a distribuce transfuzních přípravků pro potřeby vojenského zdravotnictví (2008)
Návrh působení sil a prostředků Armády v zahraničních operacích (2007)
Záměr zajišťování ochrany vzdušného prostoru ČR (2008)
Problematika muničních skladů v ČR (2014)
Zajištění zvýšení bezpečnosti na letišti Václava Havla (2014)
Stav letišť z hlediska potřeby Armády (2016)
Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu (2013)
Analýza vnějších hrozeb pro ČR (2012, 2016)
Žádost USA o umístění radarové stanice na území ČR (2007)
Zásady spolupráce státních orgánů v případě zhoršené bezpečnostní situace v zahraničí (2016)

Oblasti bezpečnostních složek a obrany státu je věnována značná část projednávaných materiálů BRS. Je zde zahrnuto například jednání o zajištění zvýšení bezpečnosti na letišti, reforma ozbrojených sil, strategie vyzbrojování a podpora rozvoje obranného průmyslu aj.

Pro rok 2014 byla aktuální problematika muničních skladů. Její projednávání bylo z větší části vyvoláno mimořádnou situací v muničním areálu Vrbětice, kde došlo k požáru a následnému výbuchu. BRS byla seznámena s postupem pyrotechniků, činností PČR a HZS, ale taktéž činností Armády a orgánů Zlínského kraje v průběhu vývoje situace ve zmíněném muničním areálu. Bylo zde zjištěno i několik nedostatků a jako hlavní opatření k jejich odstranění projednala BRS „analýzu právní úpravy působností orgánů veřejné moci ve vztahu k nakládání s municí civilními subjekty“.

Žádost USA o umístění radarové stanice na území ČR byla zařazena na program schůze BRS v roce 2007. Při projednávání byla zdůrazněna reálnost možnosti teroristického útoku. Umístění radaru na našem území by mělo přispět ke zvýšení bezpečnosti ČR. Vyloučen byl negativní vliv na zdraví obyvatel a také možnost technických závad.

Tab. 3. Energetická bezpečnost [44]

Energetická bezpečnost
Zajištění energetické bezpečnosti ČR (2007, 2010)
Krise v oblasti dodávek plynu z Ruské federace do států EU (2009, 2010)
Výběrové řízení na Temelín, bezpečnostní a politická analýza (2010)

Klíčový bod týkající se energetické bezpečnosti, který projednala BRS v roce 2010, představovalo „výběrové řízení na Temelín, bezpečnostní a politická analýza“. Jednalo se o závažnou věc, která s sebou nesla značná bezpečnostní, ekonomická a zahraničně-politická rizika. Šlo o zásadní strategickou otázku tohoto státu, na kterou může zodpovídat pouze Vláda ČR. Z tohoto důvodu bylo BRS rozhodnuto, že předseda vlády zpracuje klíčové aspekty daného problému, vypracuje návrh harmonogramu na zpracování analýz jednotlivých gestorů tak, aby Vláda měla připravené podklady pro své rozhodování.

Jednání BRS bylo zaměřeno i na krizi v oblasti dodávek plynu z Ruské federace do států EU (rok 2009). BRS projednala jednotlivé náměty na zvýšení připravenosti české energetiky na možné opakování krize s tím, že byla projednána rovněž možnost vyššího využití domácího nerostně-surovinového potenciálu.

Zmíněná krize a s ní spojené dopady na energetiku jen podtrhují, že energetická závislost znamená být odkázán na někoho jiného. Dodavatel totiž může rozhodnout o přerušení dodávky energie. Zastavení nebo její pokračování může být podmíněno nevýhodnými

podmínkami či vyjednáváním o ceně. Energetická závislost se nevztahuje pouze na plyn, ale i ropu či jaderné palivo, které je dováženo.

Tab. 4. Krizové řízení (dále jen „KŘ“) a ochrana obyvatel [44]

Krizové řízení a ochrana obyvatelstva
Plán cvičení orgánů KŘ (2007, 2009, 2010, 2014, 2016)
Koncepce krizové připravenosti zdravotnictví ČR (2007)
Realizace Koncepce ochrany obyvatelstva (2008, 2012, 2013)
Cvičení CMX (2008)
Vyhodnocení mechanismů KŘ v době nepokojů na severu Afriky a po zemětřesení v Japonsku (2011)
Analýza zkušeností států v oblasti přístupu k obětem teroristického útoku (2012, 2016)
Cvičení Vltava a Labe (2007)
Opatření pro Národní systém reakce na krize (2008)
Stav podzemních objektů na území ČR (2009)
Zpracování Národního plánu ochrany obyvatelstva před nebezpečnými látkami (2009)
Určení prvků kritické infrastruktury (2011)
Pandemický plán ČR (2011)
Zahájení provozu informačního systému KŘ (2009)
Stav řešení problematiky mimořádných událostí v zahraničí (2012)

V návaznosti na krizové řízení a ochranu obyvatelstva je velmi často předmětem schůze BRS Plán cvičení orgánů krizového řízení. Je vždy upřesněn na nejméně dvouleté období. Cvičením orgánů má být dosaženo rozvíjení schopnosti jejich účastníků reagovat na vznik konkrétních krizových situací, proto jejich pravidelnost má svůj opodstatněný význam. Návrh Plánu musí být zpracován v souladu se Zásadami pro přípravu a provedení cvičení

orgánů krizového řízení ČR a s krizovým zákonem a měl by vycházet z hodnocení stavu připravenosti orgánů.

Jelikož se naše společnost stává stále rizikovější, je pochopitelné, že k pravidelně projednávaným materiálům BRS je zařazena také Koncepce ochrany obyvatelstva.

Konkrétněji Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, předložil místopředseda vlády spolu s ministrem vnitra v říjnu 2013. Koncepce představuje komplexní pohled na plnění úkolů ochrany obyvatelstva v jednotlivých oblastech (oblast plánování, organizování, prevence, zajištění připravenosti na mimořádné události a krizové situace a jejich řešení).

Dále byla řešena například analýza zkušeností států v oblasti přístupu k obětem teroristického útoku. Jde zejména o reakci na vypuklé teroristické útoky ve světě. Je třeba zhodnotit současné postupy států, které mají zkušenost s teroristickými útoky (Velká Británie, Francie, Španělsko, Norsko, Nizozemí a Itálie). Jde o postupy, které jsou aplikovány při zvládání ničivých následků teroristických útoků, které se mohou projevit na životech, zdraví a psychice postižených obyvatel.

Tab. 5. Všeobecná a vnitřní bezpečnost [44]

Všeobecná a vnitřní bezpečnost
Situace vnitřní bezpečnosti na území ČR (2007)
Situace v oblasti migrace (2008, 2013, 2014, 2015)
Bezpečnostní zajištění předsednictví ČR při konání akcí EU v Bruselu (2010)
Audit národní bezpečnosti (2016)
Obnova pozemních kontrol na hraničních přechodech v ČR (2016)
Projednávání extremismu na území ČR (2013)
Posílení kapacity BIS (2015)
Bezpečnostní rizika vyplývající z nedostatečně monitorovaných přeprav civilních zbraní na území ČR (2012)
Bezpečnostní opatření na Pražském letišti a v metru po teroristických útocích v Bruselu (2016)

Strategie prevence kriminality (2016)

Návrh stupnice bezpečnostního ohrožení (2015)

Analýza pěti aspektů vyplývajících z události v Uherském Brodě (2015)

Obnova pozemních kontrol na hraničních přechodech ČR (2011)

Posouzení potřeby změny právní úpravy odposlechnů (2011)

Problematika všeobecné a vnitřní bezpečnosti představuje jednu z nejrozšířenějších oblastí projednávaných materiálů BRS. Zastoupení této oblasti nalezneme téměř na každém jednání BRS. Většinou se vztahuje k aktuální bezpečnostní situaci ČR a aktuálním událostem, které ji mohou ovlivnit. Značná část jednání byla věnována například situaci v oblasti migrace. Pro léta 2008 - 2014 byly vypracovány zprávy, které poukazují na integraci cizinců na území ČR. Například zpráva z roku 2014 obsahuje podrobný přehled o institucionálním a legislativním rámci v oblasti migrace (s důrazem na změny v roce 2014), zabývá se analýzou trestné činnosti cizinců, podává přehled o vízové politice ČR, hodnotí schengenskou a mezinárodní spolupráci.

V programu jednání BRS byl vícekrát projednáván i audit národní bezpečnosti, konkrétněji v roce 2016 jeho druhá etapa. Šlo o témata představující pro bezpečnostní systém relativně nové výzvy – působení cizí moci, hybridní hrozby a jejich vliv na bezpečnost občanů a hrozby v kyberprostoru.

Tab. 6. Kybernetická bezpečnost [44]

Kybernetická bezpečnost

Analýza aktuální úrovně zajištění kybernetické bezpečnosti (2007, 2008, 2010, 2015)

Bílá místa kybernetické bezpečnosti ČR (2016)

Koncepce rozvoje schopností Policie České republiky vyšetřovat kybernetickou kriminalitu (2016)

Návrh na vytvoření kapacity Národního bezpečnostního úřadu pro zvyšování kybernetické bezpečnosti ČR prostřednictvím metodické podpory a prevence ve státní správě (2017)

BRS řešila oblast kybernetické bezpečnosti zejména v posledních letech, což potvrzuje fakt, že došlo k rozšíření této problematiky na území ČR. V pravidelných intervalech je zde projednávána celková úroveň zajištění kybernetické bezpečnosti ČR. Jednotlivá jednání BRS stručně shrnují aktivity, potřebné pro plnění úkolů stanovených Vládou, v oblasti zajišťování kybernetické bezpečnosti. Významnost aktuální situace potvrzuje rovněž vytvořená Koncepce rozvoje schopností Policie ČR vyšetřovat kybernetickou kriminalitu.

Vzhledem k důležitosti řešení problematiky kybernetické bezpečnosti byl předložen Návrh na posílení kapacity NBÚ pro zvyšování kybernetické bezpečnosti ČR prostřednictvím metodické podpory a prevence ve státní správě. Vyžádáno bylo i navýšení rozpočtu v letech 2016 - 2018 pro zajištění technologického rozvoje v oblasti kybernetické bezpečnosti, pro posílení personálních kapacit a zvýšení odborných schopností pracovníků Národního centra kybernetické bezpečnosti.

Dílčí závěr

Identifikované činnosti byly rozděleny do šesti základních skupin, které byly vytvořeny na základě jejich zaměření na jednotlivou problematiku.

Skupiny byly následující:

- environmentální bezpečnost,
- bezpečnostní složky a obrana státu,
- energetická bezpečnost,
- krizové řízení a ochrana obyvatelstva,
- všeobecná a vnitřní bezpečnost,
- kybernetická bezpečnost.

Největší zastoupení projednávaných materiálů má oblast krizového řízení a ochrany obyvatelstva a také oblast všeobecné a vnitřní bezpečnosti. Poté následuje skupina bezpečnostní složky a obrana státu, která vytváří taktéž vysokou míru celkového počtu projednávaných materiálů. Výrazně nižší je pak zastoupení v oblastech environmentální a energetické bezpečnosti. Zajímavou skupinku tvoří kybernetická bezpečnost, jejíž ohrožení se začíná vyskytovat čím dál více. Z tohoto důvodu je pravděpodobné, že do budoucna se bude i BRS více zabývat touto problematikou.

5.2 Závěry z konzultace s odborníky

Následující podkapitola se zabývá bezpečností ČR, která je zde rozčleněna do čtyř specifických oblastí. Tyto oblasti jsou do určité míry spjaty s činností BRS a byly vytvořeny na základě poznatků autorky diplomové práce získaných především konzultacemi s odborníky dlouhodobě se zabývajícími činností BRS.

Oblasti činnosti BRS, v nichž byly problémy identifikovány, zahrnují:

- roli, působnost a organizaci BRS,
- legislativu a informační podporu činnosti BRS,
- aktuálně řešenou problematiku,
- možný vývoj BRS.

Role, působnost a organizace BRS

Role BRS je významná z hlediska podpory a řešení specifických záležitostí v oblasti zajišťování bezpečnosti ČR, neboť k nim může při jejich projednávání přistupovat specifickým způsobem na základě zkušeností v dané problematice.

BRS jako důležitý orgán bezpečnostního systému ČR, se soustavně zabývá projednáváním materiálů strategického i koncepčního charakteru a také aktuálními záležitostmi, týkajícími se řešení konkrétních situací v oblasti vnitřní a vnější bezpečnosti. Jde o materiály, které jsou předkládány jejími členy.

Neméně důležitá je působnost BRS vzhledem k řešení materiálů, týkajících se například posílení a dostatečného zajištění jednotlivých rezortů v oblasti bezpečnosti. Každý budoucí záměr v oblasti bezpečnosti by měl být BRS projednán a popřípadě schválen. Systém projednávání materiálů zahrnuje následující posloupnost:

Pracovní výbory —————> Bezpečnostní rada státu —————> Vláda ČR

Hovoříme-li o pracovní podobě BRS, lze ji v současnosti označovat spíše za orgán koncepční a schvalovací. Výkonné pravomoci jsou využity zejména při zadávání úkolů v oblasti zajišťování bezpečnosti ČR.

Pracovní orgány BRS byly vymezeny v předchozích kapitolách práce. Již je tedy známo, že většina současných výborů vznikla najednou při založení BRS. Později vzniknul Výbor pro vnitřní bezpečnost. Pro objasnění lze uvést fakt, že problematika projednávání materiálů týkajících se vnitřní bezpečnosti, které dnes spadají do kompetencí Výboru pro

vnitřní bezpečnost, dříve nebyla zahrnuta v působnosti žádného výboru BRS. Toto řešení však nebylo s ohledem na množství a význam materiálů z oblasti vnitřní bezpečnosti vhodné, neboť oblast vnitřní bezpečnosti postrádala jakýsi svůj vlastní zaštiťující výbor, který by se dané problematice dostatečně věnoval. Z tohoto důvodu došlo k podnětu na vytvoření Výboru pro vnitřní bezpečnost, který v dnešní době projednává materiály určené pro schůze BRS z oblasti vnitřní bezpečnosti, týkající se například problematiky extremismu, migrace, hrozby terorismu, či prevence kriminality.

Vedle projednávání a činnosti BRS v běžném režimu, může být svoláno rovněž mimořádné zasedání BRS. Zcela logicky je počet mimořádných zasedání spojen s výskytem mimořádných událostí. Výskyt těchto jednání je velmi variabilní, někdy se jedná o několik mimořádných zasedání v jednom roce, jindy se může vyskytnout rok, kdy BRS mimořádně nezasedne ani jednou. Je tedy velmi nelehké vytvářet jakýsi roční průměr těchto zasedání.

V posledním období se též využívá forma jednání předsednictva BRS, kterou umožňuje článek 5 Statutu BRS (vydán jako příloha usnesení Vlády ze dne 9. července 2014 č. 544). Předsednictvo BRS tvoří předseda BRS, místopředseda BRS, ministr vnitra, ministr zahraničních věcí a ministr obrany. Svolává jej předseda BRS zpravidla k posouzení aktuální bezpečnostní situace ve světě a v ČR, na niž je třeba nějakým způsobem reagovat.

Pro ujasnění charakteru projednávaných informací na schůzích BRS je nutno uvést, že o stupni utajení projednávaných informací vždy rozhoduje předkladatel daného materiálu. Při samotném jednání probíhá dvojitá forma zápisu z tohoto jednání.

V oblasti zajišťování bezpečnosti ČR se přirozeně vyskytují i informace, které jsou podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti klasifikovány určitým stupněm utajení, čemuž musí být uzpůsobeno i projednávání těchto informací na schůzích BRS a forma zápisu ze schůze.

Co se týče přístupu na jednání a přístupu k příslušným informacím, je nutné splnění zmíněných zákonných podmínek, tedy příslušná bezpečnostní prověrka, kterou disponují všichni členové BRS i další osoby zúčastňující se schůzí BRS.

V případě, že některý z členů je zastoupen pověřenou osobou, která nesplňuje výše zmíněné podmínky, je před projednáváním utajovaných informací příslušného stupně vyzvána, aby opustila jednací místnost na potřebnou dobu. Projednávání utajovaných informací je zahájeno až po opuštění jednací místnosti touto osobou.

Vláda si jako svůj pracovní orgán pro řešení krizových situací vytvořila Ústřední krizový štáb, který zařadila do systému orgánů BRS. Všichni členové ÚKŠ jsou povinni dostavit se na sjednané místo bezprostředně do 180 minut od svého vyrozumění.

Spojení na členy ÚKŠ a další relevantní osoby a subjekty zabezpečuje sekretariát krizového štábu, jehož úlohu plní pověřený útvar ministerstva a jeho ministr je zároveň předsedou ÚKŠ. Svolávání členů ÚKŠ zabezpečuje operační centrum tohoto ministerstva.

Legislativní a informační podpora BRS

Již na počátku existence BRS byla její úloha vymezena v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Otázce bezpečnostního systému ČR jsou věnovány též další zákony, zejména pak zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, který rozvíjí systém bezpečnostních rad u orgánů s územní působností.

Doposud nebyl vytvořen samostatný zákon vztahující se pouze k BRS. Odborníci jsou přesvědčeni o tom, že vznik takového zákona je prozatím bezpředmětný. Stávající podoba příslušné legislativy je považována za dostačující podklad pro činnost BRS, a to ve všech směrech. Jde hlavně o to, aby byl bezpečnostní systém komplexní a zahrnoval problematiku BRS, ale i činnosti, které na její působení úzce navazují. Což je například působnost všech správních a jiných úřadů v bezpečnostním systému ČR. Je třeba se dívat na BRS komplexně jako na orgán, který je součástí bezpečnostního systému našeho státu, a ne jako na orgán figurující samostatně a odloučeně z tohoto systému.

Podrobné informace o působnosti BRS a způsobu její práce jsou popsány konkrétně ve Statutu BRS a Jednacím řádu BRS.

BRS disponuje propracovaným přehledem své činnosti, který je na webových stránkách Vlády ČR. Zde jsou zpřístupněny i aktuální dokumenty spjaté s její činností. Mezi ně patří rovněž záznamy obsahující program a usnesení k jednotlivým bodům jednání, ať už aktuálního, tak i archivního charakteru.

Zápis na webových stránkách je cílen na širokou veřejnost. Z tohoto důvodu je jeho obsah složen z informací, které jsou určeny pro občany ČR a jsou pro ně důležité z hlediska získání přehledu, co BRS projednala a jaké učinila závěry. Podrobné zápisy jsou v souladu s Jednacím řádem BRS určeny pouze osobám zde uvedeným. Jde o osoby, které jsou povinny dále s těmito informacemi pracovat.

Aktuálně řešená problematika

Co se týče konkrétních situací, které BRS řeší nejčastěji, nelze konkrétně specifikovat jen vybrané z nich. Jelikož tato oblast je velmi variabilní, a to v závislosti na aktuálním období a současné vnější a vnitřní bezpečnostní situaci. Budeme-li hovořit o běžně projednávaných materiálech, je jejich četnost výskytu téměř srovnatelná. Do aktuálně projednávaných oblastí patří otázky spojené s vnitřní bezpečností v návaznosti na současnou migrační vlnu či ohrožení terorismem, konkrétněji trestněprávní postih zahraničních bojovníků, dále pravomoc Policie České republiky při hromadných akcích, úprava pobytových režimů cizinců. Současně je projednávána i problematika bezpilotních leteckých prostředků – dronů.

Budeme-li hovořit o časové náročnosti projednávání dané problematiky na jednáních, nutno podotknout, že je vhodné, aby byl každému materiálu věnován dostatek času a nevznikala tak unáhlená rozhodnutí, která se mohou značně podepsat na kvalitě výchozího materiálu. Aktuální časový prostor pro projednávání materiálů je v rámci možností dostačující.

Otázky budoucího vývoje BRS

Budoucí vývoj BRS je spjat s vývojem bezpečnostní situace. Pokud budou vznikat nové typy bezpečnostních hrozeb, bude potřeba na ně reagovat novými opatřeními či vznikem nových specificky zaměřených subjektů. Není tedy pochyb, že v takovém případě by se mohla měnit i základní struktura BRS a mohly by být vytvořeny další pracovní Výbory.

V současné době si zasluhuje významnou pozornost otázka bezpečnosti kyberprostoru. Problém je natolik složitý, že se zvažuje možnost jeho centralizovaného řešení.

V rámci organizace BRS mohou vznikat pouze drobné obměny související se změnou vlády. Každá nová vláda se vždy na svém prvním jednání věnuje úpravě Statutu BRS.

Dílčí závěr

Na základě zkoumání v předchozích částech této kapitoly byla vytvořena oblast možných aspektů, které by svou existencí mohly ovlivnit činnost BRS. Mezi tyto aspekty bylo autorkou diplomové práce zařazeno následující:

- nedostačující účast členů BRS na svolaném zasedání,
- kybernetická bezpečnost a útoky,

- navyšování finančního rozpočtu a následný rozdílný pohled účastníků na řešení problému,
- nedostatečný legislativní základ pro některé novodobé problémy,
- absence mimořádných kompetencí při krizových situacích.

Každý z těchto aspektů může do různé míry ovlivnit činnost BRS a je nutné je brát na vědomí, popřípadě řešit jejich eliminaci. Významnosti a podrobné charakteristice těchto problémů je věnována následující kapitola.

6 CHARAKTERISTIKA A KONCEPCE ŘEŠENÍ MOŽNÝCH NEGATIVNÍCH ASPEKTŮ

Tato kapitola úzce navazuje na autorčiny dílčí závěry z předchozí kapitoly. Pozornost je věnována konkrétnímu vymezení a charakteristice jednotlivých aspektů, které byly již stručně definovány. Studium, konzultací a analýzou dokumentů v oblasti bezpečnosti bylo snahou získat základní poznatky o činnostech BRS a zvážit možné obvyklé i neobvyklé situace a jejich následky. Autorka diplomové práce zde prezentuje pouze své návrhy na řešení možných negativních aspektů, spojených s činností BRS. Jedná se výhradně o autorské řešení, které bylo konzultováno pouze na akademické půdě.

1. Nedostačující účast členů BRS na svolaném zasedání

BRS je způsobilá k jednání a přijímání závěrů jen v případě, kdy je přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů. Právě nedostatečná účast může být důvodem, že BRS není usnášeníschopná a může tak vznikat komplikace s přijetím potřebných opatření z důvodu oddalování jejich řešení. V případě, kdy BRS nesplňuje podmínky účasti, musí být navržen náhradní termín jednání. Příkladem důvodů neúčasti člena bývá například nemoc, výjezd do zahraničí, jiná závažná schůze či jednání, na nichž je nutná jeho přítomnost.

Nemůže-li se člen BRS výjimečně účastnit schůze BRS, pověřený náměstek ministra přednese stanovisko zastupovaného člena BRS, zástupce však nemůže za řádného člena BRS hlasovat.

Nedostatečnou účast na schůzích není vhodné řešit personálně, ale je třeba zvýšit prioritu jednání v časovém rozvrhu členů BRS. Mezi opatření, která mohou zvýšit účast členů BRS na jejím jednání, lze zařadit například pravidelnou prezentaci zmíněné účasti na zasedání Vlády či nutnost zdůvodnění neúčasti předsedovi vlády.

Ne vždy, však může být nedostatečná účast prioritního charakteru. Často jde o situaci, kdy zainteresovaní členové BRS musí vyjet na jiná zasedání například do zahraničí. V návaznosti na tento fakt je třeba většího zvážení termínů zasedání BRS. Je třeba nastavit v tomto směru určitou pravidelnost, aby se zamezilo následné kolizi s dalšími důležitými jednáními a naopak, aby byl všem členům poskytnut dostatečný časový prostor pro osobní zajištění účasti na daných termínech. Tato skutečnost je již částečně

využívána prostřednictvím Plánu práce BRS. Konkrétní naplánovaná data však nejsou sjednocena například na každou první středu v měsíci lednu, dubnu, srpnu a prosinci.

2. Kybernetická bezpečnost a útoky

Současní útočníci hledají stále nové způsoby útoků zejména na informační systémy významných státních organizací, a to za účelem změny, zničení či průniku do těchto systémů. Cílem může být především získání důvěrných informací. Masivní nárůst těchto hrozeb a jejich nedostatečné řešení by v dlouhodobém horizontu mohl způsobit deficit kapacit úřadů na zajišťování bezpečnosti v této oblasti.

Útočníci se snaží pronikat do emailových účtů zaměstnanců státní správy a samosprávy, členů BRS nevyjímaje. Může tak hrozit únik citlivých informací. Pokud by např. došlo k průniku hackerů do sítě Úřadu vlády ČR, přes kterou se posílají různé zprávy, mohou je útočníci pozměňovat, mohou je dále šířit a tyto zprávy poté vypadají jako pravé. To může narušit bezpečnost republiky jako takové a důsledky mohou být dalekosáhlé.

Samozřejmým základem na obranu proti tomuto druhu útoků je kvalitní nastavení sítě a uživatelských oprávnění, existence oprávnění pro přístup k důvěrným informacím, ale také znemožnění přístupu do sítě zvenčí.

Dalším řešením pro tyto hrozby by mohlo být zajištění silné metodické podpory a pomoci, která by byla poskytnuta ministerstvům a úřadům. Podpora by měla být směřována na vybrané pracovníky na ministerstvech, tedy na jejich informatiky.

Praktickým podkladem pro tuto oblast by mohl být vznik samostatného úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost, který by se vydělil z NBÚ. Jeho pracovníci by pak mohli vytvářet zmíněnou technickou podporu úřadům a ministerstvům. Účelově by šlo o přímý kontakt se zmíněnými informatiky a poskytování pomoci. Do působnosti navrhovaného úřadu je navrhováno zařazení kybernetické bezpečnosti a část ochrany utajovaných informací v informačních a komunikačních systémech. Navrženou součástí je i kryptografická ochrana.

V rámci posílení kybernetické bezpečnosti by mohlo dojít k rozšíření struktury samotné BRS o nový výbor. Tato vize podtrhává zvýšení důležitosti zabývat se podrobněji kyberprostorem, a to ve spojitosti s aktuálním vývojem bezpečnostních hrozeb v České republice a ve světě. Působnost nového výboru by mohla být

směřována na řešení nově vzniklých hrozeb souvisejících s problematikou kyberprostoru, dále na identifikování trendů, zkušeností a legislativního základu ze zahraničí. Do oblasti působnosti výboru by bylo vhodné začlenit i pokrytí jiných odvětví, například oblast energetiky nebo financování.

3. Navyšování finančního rozpočtu a následný rozdílný pohled účastníků na řešení problému

Aktuálně důležitou problematikou je oblast financí. Při projednávání jednotlivých materiálů na schůzích BRS může nastat situace, kdy se řeší konkrétní problematika, které byl v minulosti vyčleněn určitý finanční rozpočet, avšak později byly zjištěny rozsáhlejší potřeby a došlo k jeho navýšení. S tím však nemusí souhlasit všechny zainteresované subjekty a dochází tak k následnému nesouladu pohledu účastníků na možné řešení problému především z důvodu nedostatečných finančních prostředků.

To může vést k oddalování a vedení širší diskuse. Rozdílný pohled pak nemusí být završen přijetím závazného stanoviska. Příkladem toho může být současná problematika vztahující se k využívání bezpilotních letounů, nebo taktéž oblast informační kriminality.

Na danou problematiku je vyčleněna část Vládní rozpočtové rezervy, kde jsou například prostředky na zabezpečení IZS či na řešení krizových situací. V případě, že by však vznikla situace, doposud v naší zemi neuskutečněná, nemusely by tyto vyčleněné rezervy být dostačující pro potřeby BRS a příslušných orgánů. Uvedený stav by mohlo zlepšit navýšení výše zmíněné rezervy na tyto potřeby.

Problematika financí není v současnosti snadno řešitelná, jelikož BRS nenese kompetence v přidělování a rozhodování o financích na určitou problematiku. To přísluší výlučně Vládě.

4. Absence mimořádných kompetencí při krizových situacích

Tento problém zahrnuje především riziko znemožnění činnosti příslušných orgánů při nastalé krizové situaci. Hovoříme zde o orgánech, v jejichž kompetenci je vyhlášení krizových stavů. Pro upřesnění jde o Vládu, která vyhláší nouzový stav, a o Parlament vyhláší stav ohrožení státu (SOS) nebo válečný stav (VS).

V případě, že nečekaně dojde k situaci, která způsobí v zemi chaos, dojde k rozvrácení ústavních základů (např. napadení země zvenčí, či vlna teroristických útoků)

a Parlament nebude schopen se sejít, měla by být zavedena pojistka, že stav ohrožení státu nebo válečný stav by mohl vyhlásit někdo jiný, což by pak Parlament na první schůzi musel potvrdit. Když by se naopak nebyla schopna sejít Vláda, aby do 24 hodin potvrdila premiérem vyhlášený nouzový stav (to může v případě nebezpečí z prodlení), bylo by vhodné, aby toto potvrzení mohlo přejít na BRS. Toto řešení by vyžadovalo úpravu Ústavy a ÚZ 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

Výhodou usnášeníschopnosti BRS je, že stačí ze současných jedenácti členů, přítomnost pouze šesti členů.

5. Nedostatečný legislativní základ pro některé novodobé problémy

BRS se musí zabývat také novodobými krizovými situacemi. Současná bezpečnostní situace pak odhaluje některá slabá místa, jejichž řešení dosud nemá svůj dostatečný legislativní základ.

Konkrétněji je uváděna oblast vztahující se k bezpilotním letounům, dronům. Jejich zásady použití, technické parametry, odpovědnost, zásady bezpečnosti, modely letadel a další podmínky pro provoz jsou vymezeny v leteckém předpisu L2, doplňku X. Dále musí být provoz bezpilotního letadla v souladu s platnými právními předpisy jako např.: Zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem č. 310/2006 Sb., Zákon o ochraně veřejného zdraví č. 258/2000 Sb., Zákon o chemických látkách a chemických přípravcích č. 356/2003 Sb., Zákon o odpadech č. 185/2001 Sb., Zákon o požární ochraně č. 133/1985 Sb., Zákon o vodách č. 245/2001 Sb., Zákon o životním prostředí č. 17/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů a v souladu se stanoviskem Úřadu pro ochranu osobních údajů č. 1/2013.

Ve výše zmíněných ustanoveních však není přesně vymezena oblast vynuovení bezpečného použití dronů, či opatření a postihy při použití těchto letounů z hlediska útoků různého rozsahu. Hovoříme zde zejména o průzkumných a destruktivních dronech, kdy absentuje právě vymezení ochrany před jejich zneužitím například na letištích a významných frekventovaných objektech a na druhé straně možnosti využívání dronů pro plnění úkolů Policie ČR.

Řešení by mohl přinést nový právní předpis pro přijímání systému a speciálních kontrolních jednotek na ochranu letišť či dalších objektů. Je však potřeba počítat s časovou náročností tohoto řešení.

Dílčí závěr

Oblast činnosti BRS je velmi specifická a v odvětví bezpečnosti našeho státu nese svůj význam. V předchozích odstavcích bylo zmíněno několik možných aspektů a rovněž návrhy týkající se jejich zlepšení.

Uvedené úvahy jsou autorské řešení problémů BRS, jež autorka identifikovala v průběhu zpracování diplomové práce.

ZÁVĚR

Bezpečnostní rada státu je významným prvkem bezpečnostního systému ČR. Spolupodílí se na zajišťování bezpečnosti obyvatel, která patří mezi hlavní úlohy státu. Účelem jakéhokoliv bezpečnostního systému je především zajistit pořádek ve státě, za pomoci vybraných prvků předcházet nepřehledným situacím a popřípadě co nejrychleji a nejúčelněji vyřešit vzniklé krizové situace. Vnější a vnitřní bezpečnost tvoří rozsáhlou oblast, která je hodně proměnná. Od této skutečnosti se také odvíjí činnosti BRS.

V teoretické části práce byl specifikován bezpečnostní systém a bezpečnostní politika ČR. V dalších kapitolách bylo pojednáno o účelu, působnosti a složení BRS. Zmíněno bylo i několik dalších vybraných zemí se snahou porovnat jejich podobu Bezpečnostní rady s naší stávající BRS.

Cílem praktické části diplomové práce bylo nejprve analyzovat činnost BRS a identifikovat problémy, které řeší.

Identifikaci problémů předcházela analýza dokumentů dostupných na oficiálních webových stránkách BRS. Analyzováno bylo celkem 54 oficiálních zápisů z jednání BRS. Jde o období posledních deseti let. Následně bylo vytvořeno šest skupin, zahrnujících různorodé činnosti řešené Bezpečnostní radou státu.

Největší zastoupení projednávaných materiálů má oblast krizového řízení a ochrany obyvatelstva a rovněž oblast všeobecné a vnitřní bezpečnosti. Poté následuje skupina bezpečnostní složky a obrana státu, která vytváří taktéž vysokou míru celkového počtu projednávaných materiálů. Výrazně nižší je pak zastoupení v oblastech environmentální a energetické bezpečnosti. Zajímavou skupinku tvoří kybernetická bezpečnost, jejíž ohrožení se začíná vyskytovat čím dál více. Z tohoto důvodu je pravděpodobné, že do budoucna se bude i BRS více zabývat touto problematikou.

Dalším cílem práce bylo identifikovat a analyzovat problémy, které jsou spojeny s BRS a které by mohly do určité míry limitovat její činnost. Pozornost byla zaměřena na čtyři specifické oblasti. Tyto oblasti jsou spjaty s činností BRS a byly vytvořeny na základě poznatků autorky diplomové práce získaných především konzultacemi s odborníky dlouhodobě se zabývajícími činností BRS. Oblasti činnosti BRS, v nichž byly problémy identifikovány, jsou následující: role, působnost a organizace BRS, legislativa a informační podpora činnosti BRS, aktuálně řešená problematika, možný vývoj BRS.

Na základě získaných poznatků byla vytvořena oblast eventuálních negativních aspektů, které by svou existencí mohly ovlivnit činnost BRS. Mezi tyto aspekty bylo zařazeno: nedostačující účast členů BRS na svolaném zasedání, kybernetická bezpečnost a útoky, navyšování finančního rozpočtu a následný rozdílný pohled účastníků na řešení problému, nedostatečný legislativní základ pro některé novodobé problémy, absence mimořádných kompetencí při krizových situacích.

Poslední kapitola praktické části diplomové práce, představuje rozšířenou charakteristiku identifikovaných problémů a návrh možného způsobu jejich řešení.

Závěrem lze říci, že i přes specifikované problémy, BRS plní svou základní funkci, pro kterou byla zřízena a je významným orgánem bezpečnostního systému ČR.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] DOČEKALOVÁ, Pavla, Kamil ŠVEC a Jaroslav DANĚŠ. Úvod do politologie. Praha: Grada, 2010, 263 s. ISBN 978-80-247-2940-4.
- [2] LOŠEK, Václav. Integrovaný záchranný systém. Ve Zlíně: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2013, 73 s. ISBN 978-80-7454-287-9.
- [3] VIČAR, Dušan a Radim VIČAR. Vybrané aspekty práva bezpečnosti a obrany České republiky. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2013, 103 s. ISBN 978-80-7454-279-4.
- [4] ADAMEC, Vilém. *Organizace a řízení bezpečnosti v ČR: sborník prezentací* [online]. [cit. 2017-05-08].
- [5] MAREŠ, Miroslav a Petr ZEMAN. Úvod do pojetí bezpečnostní hrozeb. In SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. 1. vyd. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, Muni Press, 2010. ISBN 978-80-210-5288-8.
- [6] *Bezpečnostní strategie 2015. Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/1386521/Bezpecnostni_strategie_2015.pdf
- [7] SOUČEK, Vladimír. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek a vybrané kapitoly krizového řízení: modul G*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. ISBN 978-80-86640-68-6.
- [8] *Orgány odpovědné za vnitřní bezpečnost. Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-kdo-organy-odpovedne-v-cr-za-vnitri-bezpecnosti.aspx>
- [9] *O policii ČR. Policie České republiky* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>
- [10] *Zdravotnická záchranná služba* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://ppp.zshk.cz/vyuka/zdravotnicka-zachranna-sluzba.aspx>
- [11] *Státní úřad pro jadernou bezpečnost* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <https://www.sujb.cz/o-sujb/uvod/>

- [12] Úřad pro zahraniční styky a informace [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://uzsi.cz/cs/kdo-jsme/>
- [13] Bezpečnostní informační služba [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/cim-se-zabyvame.html>
- [14] Kdo jsme. *Vojenské zpravodajství* [online]. [cit. 2017-05-08]. Dostupné z: <http://www.vzcr.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>
- [15] LUKÁŠ, Luděk a kol. *Bezpečnostní technologie, systémy a management II*. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2012. 386 s. ISBN 978-80-87500-19-4.
- [16] Luboš ŠTANCL, Jiří NEDBAL: *Harmonizace hospodářské a obranné politiky jako předpoklad posilování ekonomické bezpečnosti státu* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://docplayer.cz/2638470-Harmonizace-hospodarske-a-obranne-politiky-jako-predpoklad-posilovani-ekonomicke-bezpecnosti-statu-1.html>
- [17] Koncepce zahraniční politiky ČR. *Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/analyzy_a_koncepce/koncepce_zahranicni_politiky_cr.html
- [18] Politika vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/politika-vnitri-bezpecnosti-a-verejneho-poradku.aspx>
- [19] Bezpečnostní politika. *Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/
- [20] Definice pojmu terorismus. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>
- [21] Bezpečnostní hrozby. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>
- [22] Migrace. *Demografie* [online]. [cit. 2017-05-08]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_migrace=%20ext
- [23] Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti ČR. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/Zprava.pdf>

- [24] Základní informace a struktura. *Evropská unie* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies_cs
- [25] Co je NATO. *Natoaktual* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.aspx?y=na_summit/cojenato.htm
- [26] Charta OSN. *Informační centrum OSN v Praze* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/osn/charta-osn/>
- [27] *World health organization* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.who.int/en/>
- [28] Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. *Poslanecká sněmovna parlamentu ČR* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=6315>
- [29] Pracovní a poradní orgány vlády. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/brs-uvod-3851/>
- [30] Bezpečnostní systém ČR. *CESES* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: www.ceses.cuni.cz/CESES-70-version1-BMZC_01_uvod.ppt
- [31] Členové Bezpečnostní rady státu. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/clenove/>
- [32] Statut Bezpečnostní rady státu. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/statut-brs-upravene-podle-793_1.pdf
- [33] Základné dokumenty riešiace bezpečnosť Slovenskej republiky. *Úrad vlády Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.vlada.gov.sk/zakladne-dokumenty-riesiace-bezpecnost-slovenskej-republiky/>
- [34] Komparace bezpečnostních strategií. *Asociace pro mezinárodní otázky* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <https://www.amocz.cz/wp-content/uploads/2015/11/amocz-RP-08-2009.pdf>

- [35] Francouzská Bílá kniha obrany a bezpečnosti. *Obrana a strategie* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.obranaastrategie.cz/cs/aktualni-cislo-2-2008/materialy/francouzska-bila-kniha-obrany-a-bezpecnosti.html#.WQIUd4jyjIX>
- [36] Proměna neutrality, případ Rakouska a Finska. *Obrana a strategie* [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2016/2-2016/clanky/promena-neutrality-pripad-finska-a-rakouska.html#.WQIU84jyjIX>
- [37] BORTLOVÁ, Dagmar. *Bezpečnostní politika Finska* [online]. Brno, 2009 [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/66511/fss_b/Bezpecnostni_politika_Finska_Bortlova.pdf
- [38] Rada Bezpieczeństwa Narodowego. *National security bureau* [online]. [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: <http://www.bbn.gov.pl/pl/prezydenta-rp/rada-bezpieczenstwa-nar/rola-rbn/6000,Rada-Bezpieczenstwa-Narodowego.html>
- [39] Nová polská bezpečnostní strategie. *Obrana a strategie* [online]. [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: <http://www.obranaastrategie.cz/redakce/tisk.php?lanG=cs&clanek=126358&slozka=126340&xsekce=126347&as4uOriginalDomain=www.obranaastrategie.cz>
<http://www.obranaastrategie.cz/redakce/tisk.php?lanG=cs&clanek=126358&slozka=126340&xsekce=126347&as4uOriginalDomain=www.obranaastrategie.cz>
- [40] KARDA, Ladislav. Historie krizových stavů a orgánů zabývajících se přípravou na řešení a řešením mimořádných událostí a krizových situací. *112*. 2012, **XI**(9).
- [41] Dokumenty k Nejvyšší radě obrany státu. *Československá armáda* [online]. [cit. 2017-04-28]. Dostupné z: <http://armada.vojenstvi.cz/predvalecna/ctenari/6.htm>
- [42] Rada obrany státu a její proměny. *Vojenský historický ústav Praha* [online]. [cit. 2017-04-28]. Dostupné z: <http://www.vhu.cz/rada-obrany-statu-a-jeji-promeny/>
- [43] Jednací řád Bezpečnostní rady státu. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2017-04-28]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/jednaci-rad-brs.pdf>
- [44] Bezpečnostní rada státu: Záznamy z jednání. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2017-04-28]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/scripts/detail.php?pgid=548>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
BIS	Bezpečnostní informační služba
BRS	Bezpečnostní rada státu
eBRS	Elektronický portál Bezpečnostní rady státu
BRŠ	Bezpečnostná rada štátu
CMX	Crisis Management Exercise
ČR	Česká republika
ČSSR	Československá socialistická republika
EU	Evropská unie
EUROPOL	European Police Office
HZS	Hasičský záchranný sbor
INTERPOL	International Criminal Police Organization
KŘ	Krizové řízení
MSOS	Meziministerský sbor pro věci obrany státu
NATO	Severoatlantická aliance
NBÚ	Národní bezpečnostní úřad
NROS	Nejvyšší rada obrany státu
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
PČR	Policie České republiky
ROS	Rada obrany státu
SR	Slovenská republika
SÚJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost

USA	Spojené státy americké
ÚKŠ	Ústřední krizový štáb
ÚV KSČ	Ústřední výbor Komunistické strany Československa
ÚZSI	Úřad pro zahraniční styky a informace
VKO	Vojenská komise obrany
WHO	Světová zdravotnická organizace
WTO	Světová obchodní organizace
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Právní aspekty bezpečnosti	12
Obr. 2. Bezpečnostní architektura ČR	13
Obr. 3. Schéma struktury BRS	32
Obr. 4. Rada obrany a národní bezpečnosti Francie	43

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Environmentální bezpečnost	59
Tab. 2. Bezpečnostní složky a obrana státu	60
Tab. 3. Energetická bezpečnost	61
Tab. 4. Krizové řízení a ochrana obyvatel	62
Tab. 5. Všeobecná a vnitřní bezpečnost	63
Tab. 6. Kybernetická bezpečnost	64